

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 1.

V. A. asiainhoitaja Puontaustra.

12/1-42.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 28/15.

Bratislava SSA 12 P:nÄ tammi KUUTA 19 42. 6 225 Sal 42

VIITTAUS:

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

21/1-42
5 C40
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 1.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 1 17 kappaleena.

V.a. asiainhoitaja: *Cauno Suontala*

Lähetystöneuvos

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Bratislava 12 p:nä tammi kuuta 1942.

Asia: I Tietoja Slovakiassa keväällä
suoritettavista lisämobilisati-
oista.

6 225 Sal 42

22/1-42

II Pää- ja ulkoministeri Tukan
tuleva vierailu Roomassa.

57 C40

III Slovakian ja Unkarin suhteista.

Jo jonkun aikaa on Slovakiassa liikkunut huhuja lisämobilisatiosta itärintamaa varten. Unkarin tšekäläinen sotilasasiamies arvelee, ettei mistään piakkoin tapahtuvasta mobilisatiosta olisi kysymys, vaan että mobilisatiohuhu olisi syntynyt Slovakiassa aina joulukuussa tapahtuvista asevelvollisten tarkastustilaisuuksista; hän lisäsi, ettei Slovakiaalla itsellään ole nykyään edes riittävästi varusteita suurempaa mobilisatiota varten. Olen kuitenkin slovakialaiselta taholta kuullut varmana tietona, että valmistukset myöhemmin keväällä tapahtuvaa lisämobilisatiota varten ovat käynnissä; tälläkin taholla todetaan, että Slovakiaalla ei nykyään ole omasta takaa riittävästi varusteita suurempaa mobilisatiota varten.

Nykyään Slovakiaalla lienee itärintamalla n. 22.000 miestä. Viime kesänä Slovakia lienee mobilisoinut aina 70.000 mieheen saakka, mutta näistä oli suurin osa sittemmin kotiutettu sotateollisuutta varten; Saksan tšekäläinen lähettiläs lausui minulle äskettäin, että slovakialaisia voidaan paljon tehokkaammin käyttää sotateollisuuden palveluksessa kuin rintamalla. (Tässä yhteydessä mainittakoon, että Saksassa työskentelevien slovakialaisten työläisten luku lienee tällä hetkellä yli 100.000:n.)

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Slovakiassa suhtaudutaan arvostelevasti Unkarin osuuteen yhteisessä taistelussa. Esimerkkinä tästä mainitsen varautuen lukujen täsmällisyyden suhteen -, että eräs slovakialainen virkamies mainitsi minulle, että kun pieni Slovakia sodan Neuvostoliittoa vastaan alkaessa mobilisoi 70.000 miestä, mobilisoi Unkari vain 58.000, ja että nykyään vastaa 22.000 itärintamalla olevaa slovakialaista sotilasta 14.000 unkarilaista. Sama kertoja lausui tietävänsä Slovakian mobilisoivan keväällä jopa 150.000 sotilasta. - Monet tšekäläiset katsovat ulkoasiainministeri Ribbentropin Budapestin matkan yhtenä tarkoituksena olleen sopia lisämobilisatiosta Unkarissa.

II

Kuten aikaisemmin olen ministeriölle ilmoittanut, pitäisi pää- ja ulkoasiainministeri Tukan lähiviikkoina vierailla Roomassa. Matka tapahtuu Italian ulkoasiainministerin kutsusta, mutta samalla pääministeri Tuka käy paavin luona. Vierailun pitäisi olla tavanomainen, ja sen toteuttaminen on ollut vireillä jo vuoden päivät. Paavin tšekäläinen asiainhoitaja mainitsi minulle, että tieto, että myös presidentti Tiso kävisi Roomassa ja myös paavin luona, ei pidä paikkaansa siitäkään syystä, etteivät presidentti Tison, joka on katolinen pappi, ja paavin suhteet nykyään ole sellaiset, että tuollainen vierailu olisi otollinen.

Pääministeri Tukan ja paavin välisille keskusteluille on runsaasti ainesta tšekäläisissä uskonnollisissa oloissa, joilla samalla on erikoinen poliittinen värityksensä. Täällä on m.m. viime aikoina käyty kiihvasta lehtisotaa eräiden kirjojen julistamisesta kirkolliseen kiellettyjen kirjojen indeksiin; väittely, jossa toimenpidettä on kiivaasti arvostellut kansallissosialistinen, slovakiankielinen "Gardista", on kehittynyt sille asteelle, että Slovakian hallitus pian määrännee keskustelun päättyneeksi. - Paavin asiainhoitaja suhtautuu verrattain pessimistisesti kirkon tulevaisuuteen Slovakiassa; hän pitää katolisen kirkon ainoana turvana kansallissosialismia vastaan presidentti Tisoa.

III

Tšekäläinen "Slovenska politika" mainitsee 12.1. unkarilaisen "Pester Lloydin" kirjoittaneen ulkoministeri von

Ribbentropin Budapestin matkan yhteydessä, että "Unkarin kansa tuntee jo nyt olevansa uuden järjestyksen perijä ja hoitaja Keski-Euroopassa"; slovakialainen lehti lausuu, että vät slovakit jätä kohtaloaan unkarilaisten käsiin ja että Unkari edustaa uudessa Euroopassa vain itseään. - Molempien lehtien kirjoitukset ovat uutena osoituksena siitä, kuinka Slovakian ja Unkarin suhteissa ei ole kysymys ainoastaan paikallisista vähemmistöasioista ja että Slovakian ja Unkarin suhteiden kehitys viime syksynä eräiden vähemmistökysymysten ratkaisuun ei merkitse lopullista vaihetta näissä suhteissa.

V.a. asiainhoitaja:

Kauno Suortautz

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 2.

V. a. Asiamiehittäjä Puontauasta.

20/1-42

Salainen

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 46/23

Bratislava SSA 21 P: NÄ tammi KUUTA 19 42.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 2.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulko-
asiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 2: " Slo-
vakian osuus sotaan ", 17 kappaleena.

V.a. asiainhoitaja:

Vauno Penttinen
Lähetystöneuvos

Bratislava

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2

Bratislavassa 20 p:nä tammi kuuta 1942.

7 226 Sal 42

28/1-42

Asia: Slovakian osuus sotaan

5 C^o40

Kuten eri yhteydessä olen tiedoittanut, pidettiin Javorinassa ja Hohe Tatralla kaikessa hiljaisuudessa t.k. puolivälissä viikon kestänyt neuvottelu, jossa esillä olivat tärkeät Slovakiaa koskevat (sota-)taloudelliset ja sotilaalliset kysymykset. Neuvotteluun osallistui, sen jälkeen, t.k. 19 p:nä julkaistun tiedonannon mukaan Slovakian tasavallan presidentti Tiso, pää- ja ulkoministeri Tuka, hallituksen jäsenet, Slovakian diplomaattisia edustajia ja muita henkilöitä. Neuvottelun keskeisinä kysymyksinä ovat kaikesta päättäen olleet Slovakian kiinteämpi osallistuminen sotaa käyvän Euroopan talouteen (m.m. elintarvikkeiden hankinnassa) sekä lisämobilisation toimeenpano keväämmällä.

Kysymys saksalaisten neuvottelijain osallistumisesta kokoukseen on täällä antanut paljon puheenaihetta. Unkarin tšekäläisen lähetystön jäsenet ovat taipuvaisia väittämään, ettei saksalaisia ollenkaan osallistunut neuvotteluihin, vaan että tämäläiset huhut ovat slovakien itsensä liikkeelle laskemia, koska Slovakia ei tahtoisi jäädä huonompaan asemaan kuin Unkari, jossa ulkoasiainministeri von Ribbentrop äskettäin vieraili. Tässä selityksessä on kuitenkin ilmeisesti vahva annos yksipuolista yliolkaisuutta Slovakiaa kohtaan. Mikään ei nimittäin olisi luonnollisempaa, kuin että Slovakian holhooja Saksa on edustajien kautta osallistunut tähän tärkeään neuvotteluun. Täällä liikkui pitkän aikaa itsepin-taisia tietoja, että itse valtakunnanmarsalkka Göring olisi ollut tilaisuudessa mukana. Tšekäläisen ulkoasiainministeriön

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kansliapäällikkö, min . Mračna on kuitenkin omasta aloitteestaan lausunut Unkarin ministerille, ettei tieto Göringin osallistumisesta neuvotteluun pidä paikkaansa. Tämä kumoaminen ei sulje pois sitä mahdollisuutta, jotta joku tai jotkut muut saksalaiset olisivat osallistuneet neuvotteluun. M.m. mainitaan valtakunnanministeri Frick, jolla sanotaan olevan hyvät suhteet Slovakiaan.

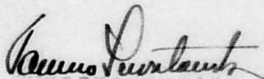
Näiden neuvottelujen yhteydessä on jälleen sukeltautunut esille vanha kysymys presidentti Tison ja pää- ja ulkoministeri Tukan välisistä erimielisyyksistä sekä myös tieto presidentti Tison mahdollisesta erosta. Pääministeri Tuka on tiettävästi sen suunnan kannalla, joka haluaa mahdollisimman läheistä ja varauksetonta yhteistyötä Saksan kanssa ja nyt puoltaa suurta mobilisatiota, kun taas presidentti Tison, jonka suhteiden valtakunnanjohtaja Hitleriin kylläkin sanotaan olevan hyvät, mainitaan olevan pidättyvämmän suhtautumisen kannalla. Ilmeisesti on Tison ja Tukan välillä hiljaista erimielisyyttä olemassa. (Sitä todistavat molempien viimeaikaiset puheet: Tuka julistaa kansallissosialismia, kun taas Tiso keskittyy kansallisajatukseseen ja uskontoon korkeimpana voimana, jopa siinä määrin, että hänen puhettaan on ainakin kerran viime syksynä ennen lehdissä julkaisemista sensuroitu). Mutta olipa presidentti Tison asema aikaisemmin ollut vaaranalainen tai ei, joka tapauksessa se nyt, kun yllämainitussa neuvottelussa on ilmeisesti päästy lisää mobilisation suhteen myönteiseen tulokseen, näyttää varmalta. Tähän viittaa m.m. se, että kun Unkarin lähettiläs oli neuvottelujen jälkeen ottanut Saksan lähettilään kanssa puheeksi presidentti Tison mahdollisen väistymisen, tämä oli nau-rahtaen vastannut, ettei siitä ole puhetta.

Neuvottelukokouksen tuloksista ei täällä vielä ole esiintynyt mitään täsmällisiä tietoja.

Ei liene sattuma, että tšekäläinen saksalainen lehdistö on näihin aikoihin julkaissut eräitä ohjelmaluontoisia kirjoituksia, joissa korostetaan Saksan johtoasemaa Euroopassa ja erikoisesti kaakkois-Euroopassa. Tšekäläinen "Grenzbote" julkaisi 15.1 pääkirjoituksen "Das Reich als Ordnungsmacht", jossa lausutaan, että vain Saksa on (suurvalloista) tunnus-

tanut eurooppalaisen suurtilan ja sitä vastuullisesti suojannut ja että tehtävänä on nyt vain sijoittaa Euroopan kansat uuteen yhteisöön niin, ettei niiden omalaatuisia kykyjä ali- eikä yliarvioida. Sama lehti julkaisi 18.1. Berliinistä lähetetyn kirjoituksen "kaakkois-Euroopan henkinen yhteys", jossa sanotaan, ettei se, joka on rintamassa, ensiksi kysy suvereniteettia vaan vihollista, sekä etteivät Keski-Euroopan kansat taistele palatakseen voiton jälkeen kylläiseen porvarillisuuteen ja henkiseen eristäytyneisyyteen.

V.a. asiainhoitaja:

Lähetystöneuvos

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 240.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 3.

V.a. asioinhoitaja Huontaus.

21/2-42.

Bratislavassa 24 päivänä helmikuuta 1942.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N:o 116/55.

10	226	Sal	42
2/3-42		-	-
5	C 40		

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena saan toimittaa Teille Bratislavan lähetystön raportin n:o 3: "Slovakian ja Unkarin suhteista".

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, suurimman kunnioitukseni vakuutus.

V.a. asiainhoitaja:

Vauno Puustinen
Lähetystöneuvos.

Herra Ulkoasiainministeri

Rolf Witting,

H e l s i n k i .

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3

Bratislava:ssa 21 p:nä helmi.....kuuta 1942.

10 226 Sal 42

Asia: Slovakian ja Unkarin suhteista.

2/3-42

5 040

Niihin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on osoittaa, että Slovakian ja Unkarin suhteet ovat viime syksyisen jännityksen jälkeen parantuneet, kuului Unkarin propagandaviraston päällikön äskettäin tapahtunut käynti Slovakiassa Slovakian propagandaviraston päällikön Gašparin vieraana. Vierailun aikana sattui tapahtuma, joka on itsessään vähäpätöinen, mutta joka valaisee sekä Unkarin ja Slovakian välisiä suhteita että myös Slovakian sisäisen valtioelämän luonnetta. Molempien propagandapäällikköjen ollessa Hohe Tatralla Slovakian sisäministeri Mach antoi pidättää Slovakian unkarilaispuolueen kulttuuriasiain esittelijän, kreivi Czakyn. Tämä laskettiin kylläkin pian vapaaksi, senjälkeen kuin myös Saksan tšekäläinen lähetystö oli, kuten kerrotaan, intervenoinut asiassa. - Täällä on se käsitys yleinen, että sisäministeri Mach, joka on verrattain nuori ja on tunnettu itseään korostavaksi politikoksi, on toiminut pidättämisasiassa omin päin.

Muuten on Slovakian ja Unkarin suhteissa nykyään havaittavissa merkkejä parantumisesta. Näihin kuuluvat m.m. kaupalliset neuvotte-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UB 2: A 4

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkomaainministeriön tiedoituksiin.

lut sekä 12.2. Bratislavassa allekirjoitettu, jo pitkän aikaa
valmiina ollut sopimus slovakialaisille kiinteistönomistajille
maksettavista korvauksista Slovakian aikanaan Unkarille tekemien
alueluovutusten johdosta.

V.a. asiainhoitaja:

Sauno Voutilainen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n: 04.

V. a. asiainhoitaja Suontansta.

24/2-42.

Bratislavassa 24 päivänä helmikuuta 1942.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N:o 117/56.

11 226 Sal 42
2/3-42 - -

5 C 40

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena saan toimitta Teille Bratislavan lähetystön poliittisen raportin n:o 4: "Kenraalisotamarsalkka Keitelin vierailu Bratislavassa I".

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, suurimman kunnioitukse-
ni vakuutus.

V.a. asioinnoitaja:

Vauno Penttinen
Lähetystöneuvos.

Herra Ulkoasiainministeri

Rolf Witting,

H e l s i n k i .

Bratislava - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4

Bratislava:ssa 24 p:nä helmi-kuuta 1942.

11 226 Sel 42

Asia: Kenraalisotamarsalkka Keitelin

2/3-42

vierailu Bratislavassa. I.

5 C 40

Rajoitun ensimmäisessä raportissani koskettelemaan kenraalisotamarsalkka Keitelin Bratislavan vierailun ulkonaista puitteita sekä hänen keskusteluaan kanssani pääministeri Tukan vastaanotolla 23.2. illalla.

Kenraalisotamarsalkka Keitel saapui Bratislavaan, kuten täällä julkaistussa virallisessa tiedonannossa mainitaan, kutsun perusteella, jonka hänelle oli osoittanut puolustusministeri, kenraali Čatloš Slovakian hallituksen nimissä. Vierailu kestää kaksi päivää, 23 - 24/2. Vierailunsa aikana kenraalisotamarsalkka Keitel asui kaupungin keskustassa sijaitsevassa, historiallisessa primatialipalatsissa (nykyisin raatihuoneena). Vastatessaan ylipormestari Kovač'in ensi tervehdykseen palatsissa kenraalisotamarsalkka lausui tulewansa Suur-Saksan johtajan Adolf Hitlerin lähettämänä ja hänen edustajanaan (" als Abgesandter und Vertreter des Führers des Grossdeutschen Reiches Adolf Hitler").

Vierailun ensi päivän ohjelmaan kuului kohteliaisuuskäyntien lisäksi Slovakian tasavallan presidentin erikoisvastaanotto ja lounas, kaksi tuntia kestänyt neuvottelu Slovakian tasavallan presidentin linnassa, Saksan tšekäläisen lähettilään klo 5:n tee sekä pääministeri ja

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UB 2: A 4.

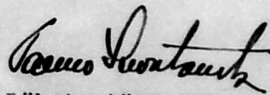
Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksien.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksien.

rouva Tukan pienelle piirille tarjoama illallinen ja sitä seurannut vastaanotto, johon myös tšekäläinen diplomaattikunta otti osaa. Toisen vierailupäivän ohjelmaan kuuluu vierailu saksalaisen kansanryhmän talossa, kohteliaisuusvierailuja, Slovakian sotilaallisen apupalveluksen näyttelyssä käynti, sitä seurannut sotilasparaati sekä kenraali Čatloš'in tarjoama lounas, jossa Slovakian tasavallan presidentti oli läsnä.

Pääministeri Tukan iltavastaanoton aikana kenraalisotamarsalkka Keitel osoitti erikoista huomaavaisuutta Suomelle antautumalla huomattavaan pitkään keskusteluun kanssani. Kenraalisotamarsalkka antoi tällöin lämpimän tunnustuksen Suomen sotilaille ja sotilasjohdolle mainiten m.m., että Suomen sotilaiden ja sotilasjohdon suoritukset ansaitsevat, kuten hän lausui, kaikkeinensimmäisen arvolauseen. Keskustelun aikana kenraalisotamarsalkka Keitel lausui lisäksi haluavansa erittäin mielellään tavata sotamarsalkka Mannerheimin saadakseen tilaisuuden henkilökohtaiseen keskusteluun hänen kanssaan parin tunnin aikana. Vilkkaaseen tapaansa kenraalisotamarsalkka Keitel hahmoitelti matkaansa Suomeen lausumalla, että hän päivien käytyä pitemmiksi lentäisi Suomeen aamulla ja keskustelisi sitten parisen tuntia sotamarsalkka Mannerheimin kanssa. - Keskustelu päättyi ikäänkuin kesken siihen, että pääministeri Tuka tuli noutamaan kenraalisotamarsalkan toisaanne. Hyvästellessään vastaanoton päättyessä minua kenraalisotamarsalkka lausui toivovansa, etten unohtaisi tiedoittaa Suomeen keskusteluani hänen kanssaan.

V. a. asiainhoitaja:

Lähetystöneuvos.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Q40.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 5.

V.a. asioinnotaja Puontausta.

27/2-42.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Bratislavassa 27 p:nä helmikuuta 1942.

N:o 125/59

12 226 Sal 42
5/3-42 - 1

Herra Ulkoasiainministeri,

J C 40

Oheisena saan toimittaa Teille Bratislavan lähetystön poliittisen raportin n:o 5: "Kenraalisotamarsalkka Keitelin käynti Bratislavassa. II" .

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, suurimman kunnioituksen vakuutus.

V.a. asiainhoitaja:

Arvo Puotinen
Lähetystöneuvos.

Herra Ulkoasiainministeri

Rolf W i t t i n g ,

Helsinki.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 5

Bratislava ssa 27 p:nä helmi-kuuta 1942. 12 226 Sal 42

Asia: Kenraalisotamarsalkka Keitelin

käynti Bratislavassa. II.

5/3-42

5 C40

Kenraalisotamarsalkka Keitelin vierailu aiheutti Bratislavassa, kuten tšekäläiset olosuhteet huomioon ottaen odottaa saattoi, suoranaisen huhuvyöryn; kaikki huhut koskivat kysymystä, "paljonko Slovakian on mobilisoitava lisää itärintamaa varten". Vierailun vielä kestäessä antamassaan haastattelussa, josta olen erikseen tiedoittanut sanomalehtikatsauksena, Slovakian puolustusministeri, kenraali Čatloš kumosi huhut siitä, että kenraalisotamarsalkka Keitel olisi tullut Bratislavaan "pyytääkseen" lisävoimia; haastattelussa lausuttiin lisäksi, että Slovakia ei tule lisäämään jo määrättyjä joukkojaan itärintamalla, joskin vaihtoja tulee mahdollisesti suoritettavaksi.

Saksan tšekäläinen lähettäjä Ludin lausui minulle tänään, että vierailu oli luonteeltaan etupäässä vierailukäynti ja sellaisenaan vastaus Slovakian tasavallan presidentin ja pääministerin viime syksyllä Johtajan päämajaan tekemään vierailuun. Min. Ludin selitti, että saksalaisen ja suomalaisen mielestä Slovakian sotilaallinen panos näyttää vähäiseltä; lisämobilisatio ei kuitenkaan käy päinsä siitä syystä, että Slovakiassa on varsin rajoitetusti ammattitaitoista työväkeä, joka kaikki tarvitaan varustusteollisuutta varten, mi-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 3: A 4.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kä Saksassa on kovan paineen alaisena. Lähettiläs mainitsi lisäksi, että Saksan on syytä "säätää" Slovakiaa jo sen väestön "problemaattisen menneisyyden" vuoksi (tarkoitetaan Tsekkoslovakian ai-kuista, erikoisesti kommunistista vaikutusta) ja myös, koska Slovakia on yleisessä tietoisuudessa ikäänkuin kouluesimerkkinä siitä, miten Saksa kohtelee pieniä naapureitaan. - Yhtenä vierailun tarkoituksena ministeri Ludin mainitsi lisäksi olleen niiden epäluulojen hälventämisen, joita Slovakiassa oli valtakunnanulkoministeri von Ribbentropin ja kenraalisotamarsalkka Keitelin äskeisten Budapestin vierailujen johdosta (täällä on liikkunut väestönkin keskuudessa huhuja siitä, että nyttemmin olisi vain ajan kysymys, milloin Unkari saa takaisin Slovakian alueen hinnatana suuremmasta panoksestaan itärintamalla).

Mainittakoon, että Slovakian ja Saksan välillä viime päivinä käydyissä taloudellisissa neuvotteluissa päätettiin, täällä julkaistun tiedonannon mukaan, pyrkiä Slovakian ja Saksan välisen clearing-saldon vähentämiseen m.m. sotatarviketoimituksilla Saksasta. K.o. saldo on nykyään yli kaksi miljardia kruunua Slovakian hyväksi.

Katson olevan tässä yhteydessä lisäksi syytä mainita ennen kenraalisotamarsalkka Keitelin vierailua tapahtuneesta keskustelustani Espanjan tšekäläisen asiainhoitajan Streeruwitz y Hennem'n kanssa; asiainhoitaja Streeruwitz, joka on aikaisemmin toiminut aktiiviupseerina (hän on kansallisuudeltaan saksalainen) ja jolla on hyvät suhteet sekä slovakialaisiin että saksalaisiin upseeripiireihin, kertoi, että Slovakia on äskettäin lähettänyt vahvistuksena itärintamalle divisioonan vahvuisen osaston. Slovakialainen täydennysjoukko, jonka lähdön hän oli nähnyt maaseudulla, oli erinomaisesti varustettu. Hän kertoi lisäksi kuulleensa, että slovakialaisen rintamalla olevan divisioonan upseeriston vaihto Slovakiasta tulevaan uuteen upseeristoon on parhaillaan käynnissä ja että Slovakian pitäi-

si keväällä lähettää vielä ainakin kaksi divisioonaa itärintamalle. Tämän mukaan nousisi slovakialaisten, itärintamalla olevien joukkojen lukumäärä keväällä, ottaen huomioon siellä nyt olevan yhden " nopean divisioonan" ja miehitysjoukkona olevan divisioonan , ainakin viiteen divisioonaan.- Tieto kahden myöhemmin lähetettävän lisädivisioonan toimittamisesta itärintamalle on ristiriidassa puolustusministeri Čatlošin edellämainitun lausunnon kanssa.

Espanjalaisen sinisen divisioonan tappioiden-asiainhoitaja Streeruwitz muuten kertoi olleen erittäin raskaat. Hänen Madridista saamiensa tietojen mukaan ovat 16.000 miehen suuruisen divisioonan tappiot kaikkiaan 9.000 miestä . Myös romanialaisten joukko-osastojen mieshukan hän kertoi nousseen suuriin lukuihin.

V.a. asiainhoitaja:

Samu Suorteva
Lähetystöneuvos.

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 6.

V. a. asioinhoitaja Puontauska.

28/2-42.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

Bratislavassa 2 p:nä maaliskuuta 1942.

N:o 131/61.

	13	226 Sal 42
	7/3-42	- 1
TYÖNÄ	OSASTO	ASIA
	5	C40

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena saan Teille toimittaa Bratislavan lähetystön 28 p:nä viime helmikuuta päivätyn poliittisen raportin n:o 6: "Ministeri Mračna kenraalisotamarsalkka Keitelin vierailusta".

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, suurimman kunnioitukseni vakuutus.

V.a. asioinnoittaja:

Kauno Kivimäki
Lähetystöneuvos.

Herra Ulkoasiainministeri

Rolf W i t t i n g ,
Helsinki.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 6

Bratislava:ssa 28 p:nä helmi kuuta 1942.

Asia: Ministeri Mračna kenraalisotamarsalkka Keitelin vierailusta.

13 226 Sal 42
7/3-42 - -
HYMINEN OSASTO ASIA
J Cyo

Ollessani tänään muissa asioissa tšekäläisen ulkoasiainministeriön kansliapäällikön, ministeri Mračnan puheilla pyysin häntä lausumaan mielipiteensä kenraalisotamarsalkka Keitelin vierailusta. Ministeri Mračna kertoi, että kysymyksessä oli ensi sijassa vastavierailu Slovakian tasavallan presidentin ja pääministerin viime syksynä Johtajan päämajaan tekemään vierailuun, jonka aikana Saksan taholta oli tehty aloite nyt toteutetusta vastavierailusta. Ministeri Mračna kumosi huhut kaikista lisämobilisatioista ja ilmoitti, että itärintamalla on nykyään yksi slovakialainen "nopea divisioona" ja yksi miehitysdivisioona, jotka edustavat huomattavaa osaa Slovakian vähäisestä sotavoimasta. Min. Mračna lausui lisäksi, että kun Saksa on aikaisemmin vaatinut (hän käytti tätä sanaa) slovakialaista työvoimaa ja saanut yli 100.000 työlläistä, ei lisämobilisatio olisi mahdollinen muuten kuin vähentämällä Saksassa olevien työlläisten lukua. - Huhuja lisämobilisatioista min. Mračna piti tavallaan luonnollisina sen vuoksi, että valtakunnanulkoministeri von Ribbentropin ja kenraalisotamarsalkka Keitelin äskettäin Unkarissa käydessäkin oli sovittu lisävoimien lähettamisestä itään; unkarilaisten lisäjoukkojen

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

US 2: A 4.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriöille.
Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksain.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksain.

määräksi slovakialainen kertojani muuten arvioi vain 100.000 - 120.000 (tämä slovakialaiselta taholta esitetty luku on noin puolta pienempi kuin mitä ministeri Wuorimaan raportissa n:o 9 on mainittu) .

Min. Mračna lausui vielä, että kenraalisotamarsalkka Keitel oli uudistanut valtakunnanjohtaja Hitlerin antaman vakuutuksen, ettei Hitler tule unohtamaan Slovakian Saksalle antamaa apua. Jo tämän vakuutuksen uudistaminen, min. Mračna lausui, teki kenraalisotamarsalkka Keitelin vierailun Slovakialle antoisaksi.

Sekä min. Mračnan lausunto että varsinkin aikaisemmin selostamani Saksan tšekäläisen lähettilään lausunto viittavaat nähdäkseni siihen, että kenraalisotamarsalkka Keitelin käynnin lopputuloksena lienee ollut Saksan kannalta Slovakian tehostettu osallistuminen koti-työrintaman ponnistuksiin sekä Slovakian kannalta ehkä jonkin epäilyksiä hälventävän, Slovakian asemaa koskevan vakuutuksen saaminen. Mitä Slovakian puhtaasti sotilaalliseen panokseen tulee, jää tämän suuruus tietojen ristiriitaisuuden vuoksi epäselväksi.

V.a. asiainhoitaja:

Cauno Surtant

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 7.

V.a. asiainhoitaja Puontausta.

6/3-42.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N:o 136.

Bratislavassa 6 p:nä maaliskuuta 1942.

14	226	Sal	42
12/3-42	-	-	1
RYHMÄ	OSASTO	PÄIVÄ	
5.	840.		

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena saan toimittaa Teille Bratislavan lähetystön poliittisen raportin n:o 7 : " Hajatsetoja " .

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, suurimman kunnioitukseni vakuutus.

V.a. asiainhoitaja:

Kauno Puustinen
Lähetystöneuvos.

Herra Ulkoasiainministeri

Rolf W i t t i n g ,

Helsinki.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 7.

Bratislava ssa 6 p:nä maaliskuuta 1942.

Asia: Hajatietoja.

Slovakia antaa viljaa Kroatialle.

Slovakiassa on leipä- ja jauhoannoksia maaliskuussa jälleen vähennetty (edellinen supistus tapahtui tammikuussa). Erittäin raskaan työn tekijäin annokset ovat ennallaan, mutta raskaan työn tekijäin ja muun väestön jauhoannoksia on vähennetty 1 kg:lla, joten raskaan työn tekijäin kuukausi-osuus on nyt 1 kg puurojauhoa ja 5.30 kg (176 gr päivittäin) leipää sekä muun väestön osuus 1 kg puurojauhoa ja 4 kg (133 gr) päivittäin) leipää. Vähennykset johtuvat ilmeisesti siitä, että Slovakia antaa viljaa Kroatialle ja ehkä myös Protektoraattiin. Kroatian talousministerin käytyä äskettäin Berliinissä Kroatian täkäläinen lähetystösihteeri kertoi hänen olleen matkaansa tyytyväinen; samalla lähetystösihteeri viittasi siihen, että Kroatia saisi Berliinissä käytyjen neuvottelujen perusteella viljaa Slovakiasta. - Romanian täkäläinen lähettiläs mainitsi minulle jonkun aikaa sitten saaneensa kuulla, että Kroatialla on viljaa vain kuukauden tarvetta varten. - Slovakiassa ei tähän mennessä ole julkaistu mitään selitystä vilja-annosten vähentämisen syistä.

Slovakian Roomassa olevan sotilasasiamiehen pako.

Olen saanut slovakialaiselta taholta kuulla, että Slovakian Roo-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

massa oleva sotilasasiamies, everstiluutnantti Snacký on jonkin aikaa sitten jättänyt virkansa ja paennut erään slovakialaisen professorin kanssa Unkariin. Tietolähteeni mukaan everstiluutnantti Snacký on viettänyt epäsäännöllistä elämää ja sekaantunut myös sotilaallisten tietojen luovuttamiseen vieraille vallalle. Tapaukselle antaa erikoisleiman se, että everstil. Snacký oli syytettynä Tsekkoslovakian aikana samassa oikeudenkäynnissä, jossa pääministeri Tukaa ja sisäministeri Machia syytettiin maankavalluksesta, ja kuului tämän vuoksi tavallaan Slovakian kansallisiin sankareihin.

Olen saanut toiselta taholta vahvistuksen tähän tapaukseen, jolla on mielenkiintoansa Slovakian ja Unkarin suhteiden kannalta. Espanjan tšekäläinen asiantuntija nim. kertoi minulle, että tapaus olisi sattunut n. kuukausi sitten. Hän sanoi lisäksi kuulleen, että everstil. Snacký, jonka vanhemmat ovat kansallisuudeltaan unkarilaisia, olisi nyttemmin nähty Budapestissä unkarilaisen yleisesikuntaupseerin univormussa. Espanjan asiantuntija kertoi lisäksi väitettävän, että Snacký olisi jo yllämainitun, kymmenisen vuotta sitten tapahtuneen oikeudenkäynnin aikana ollut Unkarin palveluksessa ja että hän olisi niihin aikoihin yllyttänyt prof Tukaa Tsekkoslovakiaa vastaan nimenomaan Slovakian liittämiseksi Unkariin.

Pääministeri Tukan Rooman matka.

Italian tšekäläinen ministeri, kreivi Roncalli on kertonut minulle, että pää- ja ulkoministeri Tukan Rooman matka, joka on ollut jo pitkähkön aikaa vireillä, on siirtynyt myöhempään kevääseen. - Ministeri Roncalli kertoi muuten samalla, että hänet tullaan siirtämään Bratislavasta Roomaan lähiaikoina, "koska hän oikeastaan on ollut jo kauan Bratislavassa" (21/2 vuotta). Kreivi Roncallin seuraaja on Tokion ambassaadin entinen neuvos ja ministeri Cortesi.

V.a. asiantuntija:

Samuel Poutanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 8.

V.a. asiainhoitaja PuonTauska.

9/3-42.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

N:o 141.

Bratislavassa 10 p:nä maaliskuuta 1942.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
15/227 Sal 42
16/3-42 - -
KIRJURI KUUSTO ASIA
5 C 40

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena saan Teille toimittaa Bratislavan lähetystön 9 p:nä kuluvaan maaliskuuta päivätyn poliittisen raportin n:o 8 : "Keskustelu Saksan sotilasasiamiehen kanssa".

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, suurimman kunnioitukseni vakuutus.

V.a. asioinnoitaja:

Kauno Tuomola
Lähetystöneuvos.

Herra Ulkoasiainministeri

Rolf W i t t i n g ,

Helsinki.

B r a t i s l a v a S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

Salainen.

RAPORTTI n:o 8

Bratislava ssa 9 p:nä maalisk. kuuta 1942. 15 227 Sal 42

Asia: Keskustelu Saksan sotilasasia-
miehen kanssa.

16/3-42

5 C40

Saksan sotilasasiamies suhtautuu tilanteeseen itärintamalla luottavaisesti mainiten neuvostojoukkojen päivittäiset tappiot n. 20.000:ksi; harmissaan Slovakian alttiudesta väärille huhuille; syyttää Slovakiaa kahdella tuolilla istumisesta ja mainitsee tästä esimerkkinä Romanian, Kroatian ja Slovakian hänen mielestään sinänsä merkityksettömät yhteismanifestatiot Unkaria vastaan.

Saksan tšekäläinen sotilasasiamies, everstiluutnantti Becker kertoi minulle tänään seuraavaa tilanteesta itärintamalla sekä tilanteesta Slovakiassa.

Taistelut itärintamalla ovat viime aikoina olleet kovia, mutta kaikista Slovakiassa kiertelevistä huhuista huolimatta voidaan todeta, että rintama kestää. Puheet neuvostojoukkojen suurista voitoista m.m. Smolenskin suunnalla ovat perättömiä. Siellä täällä on neuvostojoukkojen onnistunut lähettää rintaman läpi n. 500 - 600 miehen vahvuisia osastoja, joihin on yhtynyt saksalaisten edetessä metsiin jääneitä n. 200 miehen suuruisia osastoja, mutta näiden tuhoaminen on ollut, everstil. Becker lausui, helppo asia. Tärkeimmät huoltotiet, everstil. Becker lisäsi, ovat nyt täysin turvatut. Neu-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkosisainministeriön tiedotuksiin.

vostojoukkojen päivittäiset tappiot everstil. Becker arvioi 20.000 - 25.000 mieheksi (olen aikaisemmin tiedoittanut saman lukumäärän Saksan lähettilään ilmoittamana). Everstil. Becker katsoi, että neuvostojoukkojen tila keväällä on auttamaton, koska Neuvostoliitolla on puutetta sekä kalustosta että koulutetusta miehistöstä.

Everstil. Becker oli erittäin harmistunut Slovakiassa niin lukuisina kiertelevistä pessimistisistä ja perättömistä huhuista. Hän arveli suurimpana syynä huhujen syntymiseen ja leviämiseen olevan juutalaisten lisäksi sen, että Slovakiassa saa vapaasti kuunnella Englannin radioasemia (vaikkakaan ei levittä kukaan kuultuja tietoja). Hän mainitsi, että pessimistisiä ja perättömiä huhuja levitetään jopa Slovakian upseeripiireissä, joihin kuuluu vielä paljon Tsekko-slovakian aikuisia upseereja ja upseereja, joilla on tsekkiläinen rouva. Myöskään slovakialaista väestöainesta everstil. Becker ei säästännyt arvostelultaan; hän lausui, että vaikka Slovakia ei itse asiassa tiedä sodan olemassaolosta mitään, ollaan valmiit nurisemaan, jos päivittäistä leipäännosta vähennetään muutamalla grammalla. -Sotilasasiamies mainitsi vielä, osoittaakseen Slovakian väestön suhtautumista Neuvostoliittoon, että kun viime loka- joulukuussa neuvostolentokoneet pudottivat Slovakian alueelle 11 laskuvarjokommunistia, näiden kiinniottaminen eräissä tapauksissa kesti kymmenkunta päivää sen johdosta, että kommunistit saivat suojaa väestöltä.

Slovakit haluavat sitäpaitsi asennoitumisessaan, Saksan sotilasasiamies jatkoi, edelleenkin istua kahdella tuolilla. Tästä esimerkkinä hän mainitsi slovakialaisen sotilasvaltuuskunnan näinä päivinä tapahtuneen vierailun Bukarestissa sekä tulossa olevan vierailun Kroatiaan. Vaikka näiden sotilasvierailujen ulkonaisena aiheena on kunnamerkkien jakaminen (hiljattain kävi Bratislavassa rumonialainen sotilasvaltuuskunta ja tänne odotetaan itsenäisyysjuhlille Kroatian ustasha-järjestön edustajia), merkitsevät ne kuitenkin samalla, e-

verstil. Becker lausui, eräänlaista, joskin vaaratonta peliä yhteisiin sotaponnistuksiin osallistuvaa Unkaria vastaan.

Mitä tulee Saksan sotilasasiamiehen lausuntoon tšekäläisten piirien kritiikittömydestä ja halusta kallistaa korvaa kaikenlaisille pessimistisille huhuille, on arvostelussa kieltämättä paljon perää. Slovakiassa on piirejä - ensi sijassa juutalaiset ja tsekit -, jotka työkseen levittelevät pessimistisiä huhuja. Puhtaasti slovakialaisella t.olla taas tapaa usein keskusteluissa mielenlaadun, joka suhtautuu itärintamalla käynnissä olevaan taisteluun ikäänkuin vieraaseen asiaan, joka ei koske slovakialaisia; tällainen mielenlaatu, johon useasti liittyy huoli pienen Slovakian kohtalosta mahdollavan suojelijan naapurina, ei ole omiaan ainakaan ehkäisemään huhujen leviämistä.

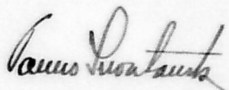
Mainittakoon tässä yhteydessä, että Saksan tšekäläiseen lähetystöön on äskettäin tullut muuan Hauptsturmführer ja kriminaalikoissaari p o l i i s i a t t a s e a k s i . Ulkoasiainministeriön kansliapäällikkö mainitsi minulle, että poliisiattasean tehtävänä on toimia slovakialaisen poliisin neuvonantajana "kansainvälisen rikollisuuden vastustamisen organisoinnissa".

Mitä tulee Saksan sotilasasiamiehen mainintaan slovakialaisten istumisesta kahdella tuolilla ja Romanian, Kroatian sekä Slovakian välisistä sotilasvaltuuskuntavierailuista, oli lausunto odottamattoman suorasukainen. Kieltää ei kuitenkaan voi, etteikö esim. siinä kiitossähkösanomavaihdossa, joka tapahtui täällä helmikuun puolivälissä vierailleen romanialaisen sotilasvaltuuskunnan palattua Romaniaan, ollut taaskin peitetty, Unkaria vastaan kohdistettu kärki. - Viittaan tässä yhteydessä vielä aikaisemmin teidoittamaani Bulgarian ministerin lausuntoon (vrt. Bratislavan lähetystön pol. rap. n:o 1 12/11-41) Romanian mahdollisista pyrkimyksistä jonkinlaisen Romanian, Kroatian ja Slovakian välisen yhteyden luomiseen Unkaria

vastaan.

Vaikutelmana Saksan sotilasasiamiehen lausunnosta voidaan sanoa, että hän suhtautui rauhallisesti ja varmasti tilanteeseen itärintamalla sekä että mitä hänen lausuntoonsa Slovakiasta tulee, siinä oli havaittavissa ärtymistä, jota en ole aikaisemmin havainnut saksalaisissa lausunnoissa ja jota ei voitane panna yksinomaan lausunnon antajan henkilökohtaiselle tilille, kun samaa arvostelevaa henkeä on viime aikoina ollut myös tšekäläisissä saksalaislehdissä.

V.a. asiainhoitaja :

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 9.

V.a. asiainhoitaja Huontaus.

16/3-42.

W
SUOMEN LÄHETYSTÖ

N:o 163

25 228 Sal 42
9/6-42
Bratislavassa 17 p:nä maaliskuuta 1942.

5. 640.

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena saan Teille toimittaa Bratislavan lähetystön 16 p:nä maaliskuuta päivätyn poliittisen raportin n:o 9: "Slovakian kolmas itsenäisyyspäivä".

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, suurimman kunnioitukseni vakuutus.

V.a. asiainhoitaja:

Kauno Kortank
Lähetystöneuvos.

Herra Ulkoasiainministeri

Rolf W i t t i n g ,

Helsinki.

B r a t i s l a v a SSA OLEVA LÄHETYSTÖ:

Salainen.

RAPORTTI n:o 9

25 2285al 42

Bratislava ssa 16 p:nämaalis kuuta 1942 - 1942 -

Asia: Slovakian kolmas itsenäisyys-
päivä.

5. 840.

Slovakian kolmantena itsenäisyyspäivänä (14/3) tšekäläinen lehdistö julkaisi joukon mielenkiintoisia kirjoituksia, jotka kuvastavat slovakialaisia probleemeja ja Slovakian asemaa Saksan rinnalla sekä Euroopassa.

Pää- ja ulkoministeri Tukan parlamentin ulkoasiainvaliokunnalle 12/3 antamasta ulkopoliittisesta selonteosta julkaistiin kommuniquea itsenäisyyspäivänä. Kommuniquean mukaan pääministeri Tuka on korostanut, että Slovakian ulkopoliittinen kokonaistase on edullinen ja että kokemus on osoittanut, että Slovakia on Saksan tien valitessaan valinnut oikean tien.

Selostaessaan Slovakian suhteita ulkovaltoihin Tuka mainitsi Saksan lisäksi (Slovakian suhteet Saksaan määrää suojasopimuksen lisäksi vilpitön kiintymys Hitleriin ja kansallissosialismin ajatus) Italian, Espanjan, Rumanian, Suomen, Kroatian, Bulgarian, Japanin, Vatikaanin ja Unkarin. - Suomen osalta lausunto oli seuraava: "sankarilliselle Suomelle, johon meitä yhdistää aseveljeys, kuuluu valtiomme joka kansalaisen lämpimin myötätunto". Suhteista Unkariin lausuttiin, että Slovakian politiikkaa ajetaan siinä mielessä, että unkarilaiset saavat kaikki oikeudet, jotka heillä täällä oli (tämä

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tulos saavutettiin, kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, Slovakian ja Unkarin välillä viime vuoden lopulla käydyissä neuvotteluissa), " mutta me pidämme kiinni siitä, että myös meikäläisille myönnetään Unkarissa samat oikeudet. Osittain on nämä onnistuttu toteuttamaan, osittain on tämä suunta käynnissä".

Selostuksessa ilmoitetaan vielä, että Italian ulkoministeri, Rumanian pääministeri ja Kroatian Poglavnik ovat kutsuneet pääministeri Tukan virallisille vierailuille.

Tšekäläinen "Slovák" (Hlinka-puolue) julkaisi 14/3 presidentti Tison kirjoituksen kansallisen vapauden käsitteestä. Kirjoituksessa lausutaan m.m., että nykyisinä aikoina on myös kansallisen vapauden käsite saanut tuta uuden ajan hampaiden jäljet, mistä johtuu, että monet vain vaivoin voivat eläytyä uusiin oloihin. " Uusia aikoja voidaan kiittää siitä, että ne ovat palauttaneet vapauden käsitteen siinä muodossa, jollaisena tavallinen ihminen sen vähiten käsittää ja jollaisena se on säilynyt vain vanhoissa tomutuneissa folianteissa. - - Vain jotkut katoliset kasvattajat ovat tarpeeksi korostaneet, että vapaus ei merkitse sitä, että voimme tehdä, mitä tahdomme, vaan sitä, että voimme tehdä, mitä meidän täytyy tehdä." Kirjoituksessa korostetaan lopuksi, että näin ymmärretty vapauden käsite vastaa Hitlerin Slovakielle antamaa juhallista vakuutusta.

Presidentti Tison ja pääministeri Tukan lausuntoja verrattaessa kiintyy jälleen huomio siihen, että kun edellinen pitäytyy katolisuuteen pääministeri Tuka korostaa kansallissosialismin merkitystä Slovakielle.

Valtakunnansaksalainen lehdistö kirjoitti Slovakian itsenäisyyspäivänä hyvin myötämielisesti nuoresta Slovakian valtiosta. Yhtä siloinen ei ole kuva, jonka saa tšekäläisestä saksankielisestä lehdistöstä.

Saksalaisen kansanryhmän johtaja K a r m a s i n lausuu kirjoituksessaan, että Slovakia oli alunperin valtiopoliittinen koekenttä, josta nyt, kun kansalliset probleemit on ratkaistu, voidaan sanoa, että koe on onnistunut. Samalla saksalaisen kansanryhmän johtaja kuitenkin toteaa, että Slovakia on nyt tullut kriisivaiheeseen. Hintakysymys, uudet rajoitukset, lisätty työvelvollisuus ja monet muut arkipäivän pikkuseikat ovat luoneet jännitysmomenteja, niin että nyt jonkun lapsen koulukysymys on valtion johtavien miesten keskustelujen kohteena ja joku pikku virkamieskysymys on muodostunut prestiisikysymykseksi. Nämä ilmiöt, kirjoituksessa jatketaan, ovat kuitenkin lähtökohtansa vähäpätöisyyden mukaisesti toistaiseksi jääneet vaikutuksiltaan vähäisiksi eivätkä siis muodostuneet systeemiksi. Kehoitus suurpiirteisyyteen, joka takaa Slovakialle sen aikaisemman paikan kärjessä, lopettaa Karmasinin kirjoituksen.

Paljon huomiota on täällä herättänyt tri Fr. Ronnebergin (Wien) kirjoitus "uuden Slovakian eurooppalaisesta tehtävästä". Kirjoituksessa mainitaan, että Slovakia on esimerkki uudesta suvereniteettikäsityksestä, jonka mukaan vain kansa on suvereeni valtion ollessa suvereniteetin suoja ja säilyttäjä. Slovakian omaperäisellä poliittisella kansanajatuksella on kolme vastustajaa: panslavistinen aatesen uudenaikaisessa, bolsevistisen imperialismin muodossa, poliittis-katolinen universalismi sekä kolmanneksi Karpaattialueen historiallinen ja henkinen integralismi (s.o. yhteys). Kirjoituksessa lausutaan, että Slovakia on hyljännyt sekä tsekkien että bolsevikien ajaman panslavismin ja että Slovakia on rodullisesti, kielellisesti ja sivistyksellisesti slaavilaisuuteen tunnustautuvista kansoista vähiten panslavismin vaikutuksen alaisena. Slovakian kansan omalaatuisuus tarjoaa kansanajatuksen kehittymiselle niin arvokkaan pohjan, että "liikavieraantumista" ei ole pelättävissä; toisaalta on Saksan

johdon lähtökohtana luonnollinen järjestys, niin ettei ole syytä häiritä voimassa olevaa, hyväksi havaittua sosiaalista järjestystä.

Erikoisen terävästi kirjoituksessa arvostellaan "poliittista katolismia", jota sanotaan Slovakian kansan kansaksi kehittymisen ehkäisijäksi ja esteeksi Slovakian kansallisissa pyrkimyksissä Euroopan uudestijärjestelyyn. Nuoren slovakialaisuuden on, täysin arvostaen katolisen kirkon historialliset ansiot, asetettava päättävä raja politisoivalle actio catholicalle, sanotaan kirjoituksessa. - Erikoisesti tämä, katolisen kirkon vaikutusvaltaa vastaan kohdistunut kirjoituksen kohta on slovakialaisissa piireissä herättänyt huomiota. - Mainittakoon tässä yhteydessä, ettei Saksan tšekäläinen lähettiläs osallistunut itsenäisyyspäivänä pidettyyn jumalanpalvelukseen, jossa presidentti Tiso ja muhden lähetystöjen päälliköt olivat läsnä.

Selvimmän ja vakuuttavimman slovakialainen kansallishenki on asennoitunut, kirjoituksessa lausutaan, Karpaattialueen historiallista ja henkistä integralismia vastaan. Slovakian kansa on ennen kaikkea pyrkinyt itsenäisyyteen ja oli vasta tämän vaiheen saavutettuaan valmis keskustelemaan erikoisesta Tonavan alueen tai Karpaattialueiden järjestyksestä. Tie ylempiin poliittisiin kokonaisuuksiin ja käsitteisiin Keski-Euroopassa johtaa vain kansojen kansallisen ja valtiollisen omaperäisyyden sivuuttamiseen, ja slovakialaisen kansallisuuden väärinymmärtämistä merkitsisi, lausutaan kirjoituksessa lopuksi, jos objektiivista suhtautumista ja uskollisuutta muinaiseen alueelliseen ja kansanyhteyteen pitäisi slovakialaisen nationalismin heikkouden tai epätietoisuuden merkkinä. - Tämä esityksen kohta on huomattava sikäli, että se on pitkistä aikaa ensimmäinen, jossa saksalaiselta taholta puututaan unkarilaiseen Pyhän Tapanin aatteeseen ja hyljätään se Slovakian osalta.

V.a. asiainhoitaja: *Jouko Penttinen*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C40

ASIA: _____

Pratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 10.

V.a. Asiamiehittäjä Suontausla.

1/4 1942.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 191/80.

Bratislava SSA 1 P: NÄ huhti KUUTA 19 42.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINM. 42
20 227 kas.
13/4-42
5 C 40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti N:o 10.

Oheisena saan kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle toimittaa Bratislavan lähetystön poliittisen raportin N:o 10: "Slovakian sisäpolitiikka".

V.a. asiainhoitaja: *Kenneth Penttinen*
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 10.

Bratislavassa 1 p:nä huhti kuuta 1942.

Asia: Slovakian sisäpolitiikka.

Slovakian hallitus ei ole, ulkonaisista yhtenäisistä puitteista huolimatta, saumaton. Viime aikoina on pää- ja ulkoministeri Tukan sekä sisäministeri Machin asema hallituksessa ollut uhattuna, mutta kriisi, ei, ulkopoliittisista syistä johtuen, ole puhjennut julkiseksi. Saksan lähettiläs on katsonut olevan syytä äskeisessä puheessaan korostaa, että Slovakia on Saksan protektoraatti.

Siitä huolimatta, että Slovakiassa on voimassa yksipuoluejärjestelmä (Hlinka-puolue on valtiomuodon mukaan ainoa sallittu puolue slovakialaisia varten; saksalaisella ja unkarilaisella kansanryhmällä on omat puolueensa), on todettava, että Slovakian hallitus ei ole saumaton. Yleisesti tunnettua on, että hallituksen piirissä pää- ja ulkoministeri Tuka sekä varapääministeri Mach muodostavat oman ryhmänsä. Muut hallituksen jäsenet ovat ensi sijassa ammatiministereitä, lukuunottamatta talusministeri Medriakya, joka aivan viime aikoihin saakka on toiminut Hlinka-puolueen pääsihteerinä. Tasavallan presidentin Tison ja pää- ja ulkoministeri Tukan suhteet eivät tunnetusti ole parhaimmat. - Mitä erikoisesti Slovakian ulkoasiainministeriön tulee, voitane apulaisulkoministeri Polyakia pitää tasavallan presidentti Tison luottamusmiehenä.

On vaikeata tarkoin määritellä Tukan ryhmän ja hallituksen muiden jäsenten (sekä presidentti Tison) vastakohtaisuusasenteen syitä. Pääministeri Tuka on kansallissosialistisen suuntauksen julistaja, kun taas hallituksen enemmistö edustaa suuntausta, jota voidaan luonnehtia "puhtaasti slovakialaiseksi", ja jonka suhde kansallissosialismiin ja Saksaan on varautuneempi. Tasavallan presidentillä Tisolla on taattu kannatus slovakialaisen väestön keskuudessa ja varsinkin uskonnollisissa piireissä hänen populaariteettinsa on suuri; pääministeri Tukan ja sisäministeri Machin kannatuksen laajuudesta väestön keskuudessa ollaan epätietoisia. - Tšekäläisissä informoiduissa piireissä pidetään pääministeri Tukan suhtautumista Unkariin epäselvänä, ainakin epäselvempänä kuin hallituksen muiden jäsenten.

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Tällainen viittaus pääministeri Tukan myöntävyyteen Unkarin suhteen on kuitenkin ilmeisesti aiheeton ja johtunee etupäässä siitä, että pääministeri Tuka on saanut unkarilaisen sivistyksen, ja että hänen kaksi veljeään asuu Unkarissa.

Salassa piilevälle jännitykselle on kuvaavaa, että aika ajoin leviää huhuja hallituksen uudelleen muodastamisesta. On ilmeistä, että nämä huhut eivät ole täysin aiheettomia, vaan kuvastavat hallituksen piirissä vallitsevaa vastakohtaisuutta ja sitä, että kaikista ulkonaisista yhtenäisistä puitteista huolimatta yhtenäistä sisäistä linjaa ei ainakaan vielä ole löydetty. Erikoisen voimakkaaksi tämä vastakohtaisuus kärjistyi jonkin aikaa sitten pää- ja ulkoministeri Tukan jouduttua erimielisyyksiin hallituksen muiden jäsenten kanssa, erimielisyyden siirryttyä käsiteltäväksi Hlinka-puolueen presidiumiin, jota johtaa Slovakian presidentti Tiso. Täällä Tuka sai osakseen ankaraa arvostelua, jonka aiheena oli m.m. everstil. Snacky tapaus (everstil. Snacky, Slovakian Roomassa oleva sotilasasiamies on, kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, paennut Unkariin nauttien siellä turvapaikka-keutta). Tietojen mukaan, jotka olen saanut usealta taholta tarkistetuiksi, on kysymyksessä ollut todellinen hallituskriisi, ja pääministerin jatkuva jääminen hallitukseen on johtunut vain ulkopoliittisista syistä. - Kriisi ei vielä liene täydellisesti sivuutettu. Tšekäläinen ulkoministeriön kansliapäällikkö mainitsi minulle muun asian yhteydessä pari päivää sitten, että pääministeri on nykyään maatilallaan.

Tšekäläisille sisäpoliittisille olosuhteille ovat viime aikoina painaneet leimansa juutalaisvastaiset toimenpiteet. Hiljattain voimaansaattotun työpalveluslain nojalla on juutalaisia, varsinkin naisia, viime aikoina kuljetettu joukottain Puolaan. Unkarin tšekäläinen lähettiläs arvelee vietavien luvun nousevan 20.000:een. Välttääkseen siirtoa ovat sadat juutalaiset antaneet kastaa itsensä tai muuten hankkineet suojaa siirtoa vastaan. Tšekäläinen saksalaislehdistö käy päivittäistä ajojahtia kastamisen suorittaneita pappeja ja "muuta valkojuutalaisia" vastaan. Sisäministeri Mach saa saksalaislehdistöltä paljon kiitosta osakseen. - Olen saanut tietää, että Slovakian Vatikaanin lähettiläs Sidor on äskettäin käynyt tuomassa Bratislavaan paavin varoittavan kehoituksen juutalaisasiassa.

Sitä, että Slovakian sisäinen tilanne on kärjistynyt, osoittaa m.m. se, että Saksan lähettiläs Ludin ollessaan kiertomatalla Slovakian maaseudulla piti 30/3 puheen, jossa hän laajasti käsitteli Slovakian sisäpolitiikkaa. Puheesta mainittakoon tässä yhteydessä, että Saksan lähettiläs ei pitänyt mahdollisena Slovakian kehittymistä demokraattis-parlamentaariseksi valtioksi tai "pappien käsissä olevaksi" johtajavaltioksi. Saksan lähettiläs vakuutti, että Saksalle on yhden-tekevää, keitä miehiä tai paremminkin sanoen nimiä Slovakian johdossa on; pääasia Saksalle on, että kysymyksessä ovat miehet, joiden vilpittömään ystävyyteen Saksa voi luottaa. "Kaikista ilmiöistä huolimatta, jotka monesti näyttävät puhuvan toista, ovat vastuunalaiset miehet Slovakiassa olennaisissa kohdin vakuuttuneita siitä, että Slovakian kohtalo ja tulevaisuus on mitä läheisimmin sidottu Saksaan".

Ei erehtyne, jos pitää puhetta saksalaisena muistutuksena siitä, että asioita on kutsuttava omilla nimillään: kun Slovakiassa on taipumusta luonnehtia Slovakian ja Saksan suhde "erikoislaatuiseksi" tai suojaystäväydeksi, on puheessa nimenomaisesti sanottu, että Slovakia on yksinkertaisesti Saksan protektoraatti kaikkine siitä johtuvina, myös sisäpoliittisine seurauksineen.

V.a. asiainhoitaja:

Paavo Penttinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 11.

V. a. asiantuntija Puenteusta.

4/4-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 196/81.

Bratislava SSA 4 P:nÄ huhti KUUTA 19 42.

19 227 Spel 42
10/4-42

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

5 C40

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti N:o 11.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raport-
tinsa N:o 11 "Slovakian sisäpolitiikka II".

V.a. asiainhoitaja:

Vauno Ruuska
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 11.

Bratislava ssa 4 p:nä huhti kuuta 19 42.

19 227 Sp 42

10/4-42

Asia: Slovakian sisäpolitiikkaa II.

5 C40

Saksan lähettilään puheen jälkeen on myös tšekäläinen saksalaislehdistö puuttunut peitetysti Slovakian ja Saksan suhteisiin sekä hallituskriisiin asettuen puolustamaan pää- ja ulkoministeri Tukaa sekä sisäministeri Machia. Hallituksen uudelleenmuodostaminen ei kuitenkaan ole mahdollisuksien ulkopuolella. Toistaiseksi täällä pidätetään lausumasta mitään varmaa kriisin tulevasta kehityksestä.

Raportissani n:o 10 selostin Slovakiaassa vallitsevaa hallituskriisiä, jossa oli kysymys vastakohtaisuudesta kansallissosialistisen suunnan selvien kannattajien, pää- ja ulkoministeri Tukan ja sisäministeri Machin sekä toiselta puolen Slovakian tasavallan presidentin Tison ja hallituksen muiden jäsenten välillä. Raportissa selostin niinkään Saksan tšekäläisen lähettilään Ludinin puhetta, joka merkitsi yleisistä sanankäänteistään huolimatta asenteenottoa kriisiin. Nyt on jatkuva kriisi käymässä yhä julkisemmaksi. Saksalainen "Grenzbote" julkaisi t.k. 3 p:nä pääkirjoituksen "emme tahdo sitä unohtaa", jossa suora-
sukaisesti selvitellään Saksan ja Slovakian suhteita. Kirjoituksessa lausutaan, että jo kolme vuotta itsenäistymisen jälkeen yrittävät monet, niiden joukossa myös määrääviä julkisuuden tekijöitä, tulkita nuoren Slovakian historiaa tavalla, joka merkitsee historian väärentämistä. Ennen

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

v:n 1938 lokakuuta ei kukaan Slovakiassa ajatellut itsenäisyyttä. Itsenäisyysajatuksen herätessä oli ensimmäinen kysymys, kuka tätä valtiota oikeastaan hallitsisi, sillä päteviä slovakialaisia hallintovoimia ei ollut; tämä aiheutti slovakialaisissa itseluottamuksen puutetta. Toisaalta oli kysymys siitä, jättäisivätkö Slovakian naapurit sen rauhaan. Sokaistuminen tsekkiläisten veljien v:n 1938 ^{lokakuun} ja v:n 1939 maaliskuun välillä (s.o. Slovakian autonomia-aikana) vielä esittämään panslavistiseen aatteeseen osittain selvästi, että pelättiin puolalaisia ryöstökreivejä yhtä paljon kuin eteläistä naapuria (Unkaria), joka aina saattoi vedota pitkään menneisyyteen, jolla se katsoi voivansa tukea vaatimuksiaan. Näiden huolien johdosta oltiin johtavissa slovakialaisissa piireissä yhä uudelleen sitä mieltä, että Slovakian itsenäisyyden toteuttamiseen tarvittaisiin ainakin 3 vuotta rauhallista kehitystä. Vain muutamat idealistit (tarkoitetaan m.m. Tukaa ja Machia) arvioivat oikein Saksan voiman ja Euroopan tulevan kehityksen liittymisen uuteen Saksan valtakuntaan sekä vaativat täyttä itsenäisyyttä. - Ne, jotka haluavat väärentää historiaa, häpeävät itse asiassa (vähäistä) osuuttaan Slovakian itsenäisen valtion luomiseen, kun taas niiden, jotka syyskuusta 1938 asti ovat osallistuneet valtion kehittämiseen, ei tarvitse hävetä tosiasiallisesti tapahtunutta kehitystä.

Kirjoituksessa jatketaan edelleen, että Slovakian valtion perustaminen oli koe ja uhkayritys sekä että Saksa on, perustamalla Slovakian valtion, asettanut arvovaltansa vaakalaudalle. Saksa ei ole auttanut slovakialaisia rakkautesta tähän valtioon, vaan perustanut Slovakian valtion uuden eurooppalaisen järjestysperiaatteen mielessä, vapaiden, itsenäisten ja kehityskykyisten valtioiden luomisen tarkoituksessa. Saksa tuntee senvuoksi olevansa nytkin maailmannielipiteen edessä vastuussa tästä valtiosta. Senvuoksi Saksa eivät kiinnosta sisäiset henkilökysymykset vaan ainoastaan tosiasia, tapahtuuko kehitys Slovakiassa samassa hengessä, jonka johdosta valtio on perustettu Euroopan uudestijärjestelyn piirissä.

Raportissani n:o 10 mainitsin, että pääministeri

Tukan suhteita Unkariin ei pidetä täysin selvinä lisäten omasta puolestani, että tällainen viittaus pääministeri Tukan myöntäväisyydestä Unkarin suhteen on aiheeton. Sitä, että pääministeri Tukan väiteityä heikkoutta Unkarin suhteen käytetään käynnissä olevassa sisäpoliittisessa kampanjassa "slovakialaiskansalliselta taholta" aseena Tukaa vastaan, osoittaa, että saksalainen "Grenzbote" t.k. 4 p:n pääkirjoituksessa puuttui asiaan. Mainitsematta Tukan nimeä lehti asettuu häntä puolustamaan mainiten, ettei ennen v. 1914 kukaan slovakialainen poliitikko ajatellut eroa Unkarista, ja että olisi väärin syyttää miehiä, jotka, pyrkimässään rehellisesti maansa vapauteen, 1920-luvun alkupuoliskolla yhteistoiminnan tsekkien kanssa rauettua etsivät välttämätöntä liittokumppania Unkarista. - Lehti mainitsee tässä yhteydessä ne historiallisesti mielenkiintoiset tiedot, että Tuka jo v. 1923 otti Münchenissä yhteyden Saksan nuoriin kansallisiin voimiin, ja että nykyinen valtiosihteeri K.H.Frank ja saksalaisen kansanryhmän johtaja Karmasin neuvottelivat Konrad Henleinin toimeksiannosta v. 1936 Hlinkan kanssa yhteistoiminnasta.

Saksan lähettilään puhe mutta varsinkin edellä selostetut saksalaislehden kirjoitukset merkitsevät julkista asenteenotetta Tukan ja Machin hyväksi. On selvää, että tämä on omiaan hillitsemään aktiota Tukaa ja Machia vastaan, jopa voi saattaa heidän vastustajiensa aseman vaaranalaiseksi. Toistaiseksi täällä kuitenkin pidätytään lausumasta mitään varmaa kriisin tulevasta kehityksestä. Olen kuullut sellaisestakin ratkaisumahdollisuudesta, että nykyisestä talousministeristä Medrickystä tulisi pääministeri hallituksen todellisen johdon tullessa puolustusministeri kenraali Čattosin käsiin. Mainitsen kuitenkin tästä arvelusta ensi sijassa osoituksena siitä, että hallituskriisi on kehittynyt pitkälle. Edellä selostettuihin saksalaisiin lausuntoihin sisältyvä maininta, että Saksa eivät kiinnosta henkilökysymykset, viittaa siihen, että Slovakian hallituksen uudelleenmuodostaminen ei kuitenkaan olisi mahdollisuuksien ulkopuolella. - Presidentti Tiso on kutsunut Hlinka-puolueen lisätyn presidiumin koolle t.k. 9 p:ksi.

V.a. asiainhoitaja: *Kauno Penttinen*

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 12.

V.a. Asiamiehittäjä Puontauusta.

11/4-42.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o **210/87.**

Bratislava SSA **13** P:NÄ **huhti** KUUTA 19 **42.**

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: **Poliittinen raportti n:o 12.**

Lähetystö toimittaa cheisena kunnioit-
taen ulkoasiainministeriölle 11 p:nä huhti-
kuuta päivätyn poliittisen raporttinsa n:o 12
"Slovakian hallituksen asema".

V.a. asioinnoittaja:

Kauno Sivola

Lähetystöneuvos.

[Handwritten mark]

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 12.

Bratislava ssa 11 p:nä huhti kuuta 19 42.

21 227 Sal 42

Asia: Slovakian hallituksen
asema.

24/4-42

5. C40

T.k. 9 p:nä pidetyn Hlinka-puolueen lisätyn presidiumin kokouksen jälkeen on Slovakian hallituskriisi lauennut siten, että slovakialaisen kansallissosialismin johtavat nimet, pää- ja ulkoministeri Tuka ja sisäministeri Mach jäävät, sen mukaan kuin täällä yleisesti kerrotaan, paikoilleen. On varmaa, että presidentti Tiso vähän ennen mainittua kokousta kävi Saksassa.

Slovakian hallituskysymyksessä on siis päästy, Saksan olellisesti myötävaikuttaessa, jonkunlaiseen kompromissiin. Saksan kannaltahan on tärkeintä, eivät Slovakian henkilö-kysymykset, vaan se, että Slovakia mahdollisimman tehokkaasti keskittyy sotaponnistuksiin. Siitä, missä merkeissä hallituksen ympärillä vallinnut jännitys on lauennut, ei vielä ole mitään varmaa lausuttavissa. Pidetään mahdollisena, että myöhemmin tapahtuu hallituksen jäsenten vaihdoksia; opetusministeri Sivak ja valtiovarainministeri Pružinský, joiden ja pääministeri Tukan välillä syntynyt erimielisyys on ollut kriisin ulkonaisena aiheena, joutuisivat kuulemiemi huhujen mukaan myöhemmin väistymään, samoin ehkä talousministeri Medricky. Toisaalta mainitaan, että pääministeri Tuka olisi saanut jäädä hallitukseen vain siten, että hän on sitoutunut eräisiin toimivaltansa rajoituksiin. Tätä tukee edempänä selostettava saksalaisen kansanryhmän johtajan, valtiosihteeri Karmasinin lausunto. - Unkarissa pakolaisena oleva everstiluutnantti Snacky on varmojen tietojen mukaan tuomittu välittömästi ennen edellämainittua

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

pueluekekousta sotilaskarkarina kuolemaan.

Sain eilen tilaisuuden keskustella tšekäläisen saksalaisryhmän johtajan, valtiosihteeri Karmasinin kanssa, joka otti puheeksi hallituskysymyksen. Valtiosihteeri Karmasin lausui, että koko kriisi johtui presidentti Tison ja pääministeri Tukan henkilökohtaisista huonoista suhteista. Valtiosihteeri jatkoi, että Slovakian oleille on muutenkin tunnusmerkillistä henkilökohtaisten suhteiden suuri merkitys, etenkin hallintopaikkoja täytettäessä; esimerkkinä hän mainitsi, että pääministeri Tuka kovasti ajaa omia mihiään tärkeille paikoille. - Valtiosihteeri Karmasinin avoin lausunto, luonnehtiessaan Tison ja Tukan vastakehtaisuuden pelkiä henkilökohtaisista syistä johtuvaksi, on kuitenkin ilmeisesti probleemien liiallista pelkistämistä, sillä vastakehtaisuudella on varmasti myös laajemmat perusteet. Voidaan tosin esim. sanoa, että Tison ja Tukan suhteet Saksaan kulkevat parallelleja linjoja, mutta kysymyksessä on sittenkin kaksi eri linjaa. Joka tapauksessa saksalaisen kansanryhmän johtajan lausunto osoittaa, ettei saksalaisella taholla suhtauduta yksinomaan rajattomalla innotuksella myöskään pääministeri Tukaan; toisaalta lausunto tavallaan tukee käsitystä, että pääministeri Tukan jääminen hallitukseen ei ollut hänelle ehdoten voitto, vaan että hänen on täytynyt sitoa käsiään.

Juutalaiskysymyksestä, joka täällä on ollut esillä samanaikaisesti kuin hallituskysymys, valtiosihteeri Karmasin lausui, että tarkoituksena on nyt selvittää juutalaiskysymys lopullisesti siirtämällä juutalaiset kenraalikuvernementtiin ja Ukrainaan. Valtiosihteeri lisäsi leikkiläisesti, että tarkoituksena on päästä kaikista juutalaisista, "mikäli Bursie(s.o. paavin tšekäläinen asiainhoitaja) - sen sallii". - Olen useilta tahoilta kuullut, että juutalaisten siirtäminen maasta, johon ryhdyttiin äkkinäisesti ja kovakouraisesti (siirrettävät saavat ottaa mukaansa vain 50 kg tavaraa), ilman valmistavaa mielialan muokkausta, ei väestön keskuudessa ole herättänyt läheskään yksimielistä vastakaikua. Tällainen juutalaisiin kohdistuneiden ankarien toimenpiteiden herättämä vieroksuminen, jota on ollut havaittavissa, ei tietenkään johdu siitä, etteikö juutalaisia

yleisesti kavahdettaisi. Useita Slovakian maaseudun korkeampia virkamiehiä on erotettu viroistaan sen vuoksi, etteivät he ole toimeenpanneet juutalaisten pidättämisestä ja poiskuljettamisesta annettuja määräyksiä halutulla ponella.

V.a. asioinhoitaja:

Raimo Puronen

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C40

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön rap. n:o 13.

U. a. Arvoinhoitaja Suontesta.

23/4-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 236/101.

Bratislava SSA 23 P:nä huhti KUUTA 19 42. 2/5-4 SALAINEN.

VIITTAUS: N

P:nä KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkosasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 13.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkosasiainministeriölle 23 p:nä kuluvaan
huhtikuuta päivätyn poliittisen raporttinsa n:o 13:
"Slovakian hallituskriisin jälkeen".

V.a. asiainhoitaja: *Arvo Luontama*
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 13.

Bratislava:ssa 23 p:nä huhti kuuta 1942.

Asia: Slovakian hallituskrii-
sin jälkeen.

ULKOG
22 227/ae 42
2/5-42
5 C40

Edellisessä raportissani selostin Slovakian hallituskriisin laukeamista eräänlaiseen kompromissiin, joka merkitsee sitä, että pää- ja ulkoministeri Tuka jää paikoilleen siitä oppositiosta huolimatta, jota tätä slovakialaisen kansallissosialismin johtajaa vastaan jatkuvasi on olemassa niiden piirien taholta, joita voidaan nimittää slovakialaiskansallisiksi.

Nyt on todettavissa eräitä uusia piirteitä Slovakian valtiollisen elämän kehityksessä. Presidentti on nimittänyt Hlinka-puolueen kulttuuriosaston esimiehen, tri Kruzliakin Slovakian lehdistön johtajaksi; hän toimii Slovakian propagandaviraston lehtitoimiston päällikkönä, mutta esittelee suoraan presidentille. Kun propagandaviraston johtajana toimii "Tukan mies", lähettiläs Gašpar, merkitsee uusi nimitys sitä, että presidentti Tiso on halunnut saattaa lehdistön välittömään vaikutusvaltaansa.

Saksan korkeimman paikallisen sotilasviranomaisen, kenraali Otto'n saatua siirron muualle on hänen seuraajansa tullut tänne kenraali Schlieper. Tämän vaihdoksen yhteydessä on toimeenpantu se organisatorinen muutos, että Saksan sotilaslähetyskunnan johtajan virkapaikka on lakkautettu ja perustettu uusi virkapaikka "saksalainen kenraali Slovakian puolustusministeriössä". Täällä katsotaan yleisesti, että tämä uudistus merkitsee Saksan sotilaallisen vaikutusvallan kiintenemistä.

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

Eri tahoilta, m.m. Unkarin lähetystöstä olen kuulut, että presidentti Tiso on tehnyt aloitteen henkilömuutoksen aikaansaamiseksi Saksan tšekäläisen lähetystön johdossa. Syynä tähän mainitaan Saksan nykyisen lähettilään Käsmarkissa hiljattain pitämä puhe, josta olen aikaisemmin tiedoittanut ja jossa Saksan lähettiläs m.m. suorasu-kaisesti lausui, että on mahdotonta, että Slovakiasta tulisi pappien johtama johtajavaltio. Kaikesta päättäen presidentti Tiso ei ole tyytyväinen ministeri Ludinin hallituskriisin aikana harjoittamaan välitystoimintaan. - Ministeri Ludin, joka on reservimajuri, mainitsi minulle helmikuussa ilmoittautuneensa vapaaehtoiseksi itärintamalle ja mahdollisesti poistuvansa Bratislavasta huhtikuussa. Unkarin lähettiläälle hän on viime päivinä sanonut, ettei hän tahtoisi lähiaikoina poistua, koska se leimattaisiin hänen tehtävänsä epäonnistumiseksi. Jos nyt min. Ludinin pyyntöön päästä rintamalle suostutaan, tulkittaisiinkin se täällä epäilemättä presidentti Tison voitoksi.

Unkarin lähetystöstä olen saanut kuulla, että Slovakia on pyytänyt edellisissä raporteissa mainitsemani everstilutnantti Snackyn luevuttamista, ja että Unkarin hallitus on asettunut esityksen suhteen epäävälle kannalle vetoamalla Snackyn poliittisena pakolaisena nauttimaan turvapaikkaeikeuteen.

V.a. asiainhoitaja:

Arvo Suutaut

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 14.

V. a. asioinhoitaja Puusta.

4/5-42.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 250/106

Bratislava SSA 4 P:nÄ touko KUUTA 1942

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Salainen.

24 228 Sal 42

18/5-42

5 C40

Ulkoasiainministeriö- LLE

Poliittiset raportit n:ot 14 ja 15.

ASIA:

Oheisena lähetystö toimittaa kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle kuluvaan toukokuun 4 p:nä päivätyt poliittiset raporttinsa n:o 14 : "Slovakian juutalaiskysymyksestä" ja n:o 15: "Ranska tunnustanut Slovakian".

V.a. asiainhoitaja:

Kauno Lehtinen
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 14.

Bratislava ssa 4 p:nä touko kuuta 19 42.

24 228 Sel 42

18/5-42

Asia: Slovakian juutalaiskysy-
nyksestä.

5 C40

Päivä päivältä käy yhä ilmeisemmäksi, että Slovakian juutalaiskysymyksessä nyt pyritään kertakaikkiseen ratkaisuun siten, että kaikki tai ainakin enimmäkseen juutalaiset eristetään yhteiskunnasta, kerätään työleireihin ja karkoitetaan Slovakiasta itään, kenraalikuvernementtiin tai Ukrainaan. Slovakian sisäministeri Mach mainitsi 30.4. pitämässään puheessa, että juutalaiskysymyksessä on vain 100-prosenttinen ratkaisu mahdollinen, ja että kysymyksessä, joka koskee koko kansan kohtaloa, ei poikkeuksia, jotka sinänsä näyttävät oikeutetuilta, voida myöntää.

Saksalaislehtien ja slovakialaisen kansallissosialismin äänenkannattajien polemiikki erikoisesti katolisen kirkon lehtiä vastaan juutalaiskysymyksessä jatkuu yhä. Kirkollisten ja eräiden muiden lehtien yleisteenä on, että juutalaisiakin on kohdeltava ihmisinä. - Eräät slovakialaiset ovat minulle julkilausuneet pelon, että nyt käynnissä oleva juutalaisten karkoittaminen Slovakian talouselämästä merkitsee toista, slovakialaisuudelle yhtä suurta vaaraa, nim. saksalaisen vaikutusvallan lisääntymistä Slovakian talouselämässä ja saksalaisuuden kasvua Slovakiassa yleensäkin. Slovakian suurin vaara on - minulle on mainitulta taholta selitetty - se, että Saksa lähettää "kaakkois-Euroopan keskuksesta" Wienistä käsin, joka on vain rupeaman päässä Bratislavasta, kymmeniä ja taas kymmeniä tuhansia saksalaisia eksploatoimaan Slovakiaa; vaikka Slovakiaan lähetettäisiinkin etupäässä Ostmarkin köyhtyneitä ja sodan

JAKELUOHJE:

Jakeluohejalleja:

•Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jälkeen työttömiksi joutuvia saksalaisia, tulisivat nämä uutteruudellaan ja järjestelmällisyydellään vähitellen - siteeraan edelleen kuulemaani - työntämään slovakit syrjään. Juutalaisvastaiset toimenpiteet merkitsevät tämän mukaan, että tämä pelätty prosessi alkaa jo nyt sodan kestäessä.

Slovakiaan on kylläkin koko Slovakian itsenäisyyden ajan siirtynyt paljon saksalaista ammattiväkeä kohentamaan Slovakian talouselämää. Toisaalta on kuitenkin Slovakiasta siirtynyt Saksaan pitemmäksi ajaksi paljon työvoimaa juuri saksalaisista piireistä, mutta kysymyksessä ovat ensi sijassa raskaan työn tekijät. Mikäli saksalaisuuden lukumääräisestä voimistumisesta on kysymys, on se siis kohdistunut tähän mennessä etupäässä talouselämän ylempiin kerroksiin.

Kieltämättä on juutalaisten vaikutusvalta Slovakiassa ollut suuri. Seuraavat tšekäläisestä lehdistöstä saadut luvut ovat tässä suhteessa valaisevia. V.1938 oli juutalaisten luku 90.000 ja heidän omaisuutensa arvioitiin 3 miljardiksi Slovakian kruunuksi, s.o. 40%:ksi Slovakian kansallistulosta. Juutalaisten monimiljonäärien luku sanottuna vuonna arvioitiin muuten köyhässä Slovakiassa 441:ksi, ja 4.693:n juutalaisen käsissä oli yli 100.000 ha maata. 64% lääkäreistä, 73% asianajajista, 50% ravintolaliikkeen harjoittajista ja 90% viinapolttimoiden omistajista oli juutalaisia. 15.000:sta suuremmasta teollisuusyrityksestä oli 12.000 eli 80% juutalaisten käsissä.

V.a. asiainhoitaja: *Armas Purola*

w

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 15.

V.a. asioinhoitaja Puontaustra.

4/5-42.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 15.

Bratislava ssa 4 p:nä touko kuuta 1942.

Asia: Ranska tunnustanut
Slovakian.

24 228 Sal 42
18/5-42
5 Cyo

25.4. Slovakian ulkoasiainministeriö julkaisi komuniquean, että Ranskan hallitus on tunnustanut de jure Slovakian tasavallan. Slovakian lehdistö kirjoittaa yleisesti siinä mielessä, että tunnustaminen merkitsee Slovakian kansainvälisen aseman lujittumista. Saksalaislehti Grenzbote kommentoi asiaa koskevan uutisensa lyhyesti lausumalla, että tosiasia, että Ranska on tunnustanut Slovakian tasavallan de facto ja de jure, on uusi merkittävä todistus uuden Euroopan kansayhteisöstä.

Saksan lähetystön lähetystöneuvos Ringelmann lausui minulle 1.5. Ranskan tunnustamisen merkityksestä varovaisesti, ettei se kai merkitse muuta, kuin mitä se itsessään sisältää. Hän suhtautui epäilevästi mahdollisuuteen, että Ranskan ja Slovakian välillä ainakaan lähiaikoina solmittaisiin myös diplomaattiset suhteet. Kun samassa yhteydessä tuli puheeksi Lavalin hallitus, Saksan lähetystöneuvos lausui epäilevänsä, onko Lavalilla enemmän kannatusta kuin ennenkään; hän jatkoi, että Ranskan yleinen mielipide on yhtä parantumattomasti oppositiassa kuin ennenkin.

Slovakian apulaisulkoministeri Polyakin ollessa iltavastasanotolla luonani 27.4. pyysin hänen lausuntoaan Ranskan tunnustamisen johdosta. Min. Polyak lausui, että Ranskan taholta tapahtuneella tunnustamisella on etupäässä symbolinen merkitys, koska Slovakia ja Ranska jo tätä en-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

nenkin ovat olleet esim. kauppasuhteissa keskenään. Samalla min. Polyak lausui, että hänen suuri pelkonsa Ranskan uuden politiikan johdosta on, että Ranskakin yhtyisi sotaan, mikä min. Polyakin mukaan merkitsisi onnettomuutta. Min. Polyakin lausunnosta ei selvästi käynyt ilmi, mitä hän tällä onnettomuudella tarkoitti, mutta hänen puheensa Ranskasta kulttuurin kantajana ja muut puheenkänteet viittasivat siihen, että hän tahtoi lausua pelkäävänsä Ranskan luhistumista. - Kysynykseen, mistä aloite Ranskan taholta tapahtuneeseen tunnustamiseen on lähtöisin, min. Polyakin lausunto jättää avoimeksi.

Täällä 1.5. julkaistun tiedon mukaan on Tanska päättänyt nimittää Berliinin lähettiläänsä lähettilääksi myös Bratislavaan, jonne lähettiläs saapuu näinä päivinä jättämään valtakirjansa Slovakian presidentille.

V.a. asiainhoitaja: *Kauno Puustinen*

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 16.

V.p. asiantuntija Puontausta.

4/6-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

26 228 Sal 42

KIRJELMÄ n:o 274/114.

17/6-42

Bratislava SSA 4 P: NÄ kesä KUUTA 19 42.

5. 840.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittiset raportit n:o 16 ja 17.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
taen ulkoasiainministeriölle seuraavat poliitti-
set raporttinsa: n:o 16: "Slovakian juutalais-
kysymyksestä II" ja n:o 17: "Hajatietoja".

V.a. asiantuntija:

Kauno Puustiluoto

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ ^{26 228 Sal} ^{17/4-42} ⁴²inen.

RAPORTTI n:o 16.

Bratislava ssa 4 p:nä kesä kuuta 19 42.

Asia: Slovakian juutalais-
kysymyksestä II.

Juutalaisten karkoitus Slovakiasta on edelleen täydessä käynnissä. Slovakian parlamentti hyväksyi 15.5. uuden lain juutalaisten karkoituksesta. Lain mukaan juutalaiset voidaan siirtää Slovakian alueelta; siirto ei koske henkilöitä, jotka viimeistään 14.3.1939 ovat kääntyneet kristilliseen uskoon, eikä henkilöitä, jotka ennen 10.9.1941 ovat solmineet avioliiton ei-juutalaisten kanssa. Edelleen voidaan poikkeuksia toistaiseksi myöntää lääkäreiden, apteekkarien, insinöörien ja muiden "välttämättömien" henkilöiden suhteen. Siirrettävät juutalaiset menettävät Slovakian kansalaisuuden, ja heidän omaisuutensa tulee valtiolle; juutalaiset, jotka toistaiseksi saavat jäädä, menettävät kiinteän omaisuutensa; heillä ei ole oikeutta vaatia takaisin aikaisemmin voimassa olleiden säännösten nojalla heiltä otettua irtainta omaisuutta. - Maasta siirtyvät saavat ottaa mukaansa 50 kg tavaraa.

Slovakian n. 90.000:sta juutalaisesta on 26.3.-15.5. välisenä aikana siirretty Kenraalikuvernementtiin ja Ukrainaan yli 30.000, samalla kun n. 5.000 juutalaista on salatein jättänyt maan. Toukokuun lopulla siirrettiin Slovakiasta edelleen n. 15.000 - 18.000 juutalaista. - Viranomaisten antamien tietojen mukaan on tarkoituksena jättää Slovakiaan väliaikaisesti n. 9.000 juutalaista eli n. 10 % juutalaisten aikaisemmasta kokonaisluvusta.

Juutalaisten karkoitus siihen liittyvine lahjomis-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ja itsemurhatapauksineen on painanut leimansa Slovakian julkiseen elämään. Kansallissosialistinen lehdistö on pitänyt tarpeellisena käydä jatkuvaa kampanjaa "välinpitämättömiä" ja "neutraaleja" vastaan. Olen saanut tietää, että Slovakian juutalaisten karkoitus Kenraalikuvernementtiin ja Ukrainaan kansalaisyhteiskunnan menetyksineen on käynyt päinsä siten, että Slovakian ja Saksan välillä on sovittu, että Slovakia jokaisen siirretyn juutalaisen osalta suorittaa 5.000 kruunun korvauksen; kun korvaus maksetaan Slovakian ja Saksan välisen, n. 2 miljardin kruunun clearingsaldon vähennyksenä, merkitsee tämä, että Slovakian hyväksi oleva saldo 90.000 juutalaisen karkoituksella vähenisi n. puolella miljardilla kruunulla.

V.a. asiainhoitaja:

Samuel Perata

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 17.

V. a. asioinhoitaja Huontausa.

4/6-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 26 228 Sel 42
KIRJELMÄ n:o 274/114. 17/6-42 -
Bratislava SSA 4 P: NÄ kesä KUUTA 19 42.
VIITTAUS: N 5. 640.
P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o
VIITTAUS: D. U. M. / 19
Ulkosasiainministeriö LLE
ASIA: Poliittiset raportit n:o 16 ja 17.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
taen ulkosasiainministeriölle seuraavat poliitti-
set raporttinsa: n:o 16: "Slovakian juutalais-
kysymyksestä II" ja n:o 17: "Hajatietoja".

V.a. asiainhoitaja: Tauno Suontausta.
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÄ

RAPORTTI n:o 17.

Bratislava ssa 4 p:nä kesä kuuta 1941.

26 228 Sal 19 42

Salainen.

17/6-42

5. 640.

Asia: Hajatietoja.

Lentohyökkäykset Englannista.

Englannista käsin Saksaan tehdyt lentohyökkäykset ovat tulleet Slovakiassa näkyviin siten, että Slovakiaan on Länsi-Saksan uhatuilta alueilta alettu siirtää suurisuuntaisessa määrin lapsia. Olen kuullut mainittavan, että Slovakiaan viime aikoina siirrettyjen lasten luku nousee jo 20.000:een, ja että lisää lapsijunia on tulossa. Kun Slovakiassa jo aikaisemmin - saksalaisten lasten ollessa täällä jatkuvasti tuhansittain lomailmassa - on esiintynyt tyytymättömyyttä sen johdosta, että kaupat tyhjenevät saksalaislasten syöttämisen ja muun huoltamisen johdosta, johtui epäilemättä juuri tästä sen uutisen julkisaattaminen, että "virkistysmatkalle Slovakiaan saapuvien lasten" elättämistä varten tuodaan tärkeimmät elintarpeet Saksasta. - Majoitustiloja saksalaislapsille saadaan n.m. itään karkoitettujen juutalaisten huoneistoista.

Slovakiassa muuten liikkuu huhuja viimeisten Saksaan tehtyjen lentohyökkäysten aikaansaamasta tavattomasta tuhosta. Lentohyökkäyksissä yhtenä yönä surmansa saaneiden luku mainitaan kymmeniksi tuhansiksi.

Presidentti Tiso Slovakian politiikasta.

Slovakian presidentti Tiso käytti 3.6. Slovakian ylioppilaille puhuessaan tilaisuutta selvitelläkseen Slova-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

kian politiikan yleistä linjaa ja Slovakian suhdetta Saksaan. Presidentti Tiso viittasi puheessaan Hitlerin "Taisteluni"-kirjan kohtaan, jossa selvitetään, miten Saksa voi solmia suhteita Englantiin, Yhdysvaltoihin tai Neuvostoliittoon, vaikkei Saksa voikaan elää hyvissä suhteissa näihin valtioihin. Tämän viittauksen avulla presidentti Tiso tahtoi tehdä ymmärrettäväksi teesinsä, että sopimussuhde ei vielä merkitse antautumista kokonaan toisen kelkkaan, ja että vaikka Slovakia on sopimuksin vahvistetuissa suhteissa Saksaan, siitä ei voida väittää, että Saksan valtakunta ajaa Slovakian politiikkaa, joka saksalais-slovakialaisen sopimuksen puitteissa on Slovakian itsensä ajettava. Presidentti Tiso jatkoi, että valtakunnankansleri Hitler oli sanonut hänelle erään tapaamisen aikana: "Slovakian valtion historiallisena tarkoituksena on antaa parhaat mahdollisuudet slovakialaisen kansallisen omintakeisen kokonaisuuden kehkeytymiselle ja kehitykselle". Valtion etu määrää, presidentti Tiso lausui, mitä meidän on tehtävä, ja mitkä keinot meidän on valittava pelastaaksemme kansan. Meidän tehtäväksemme jää pysyttää ja pelastaa, mitä meille kuuluu, ei ainoastaan Tonavan rannoilla vaan myös pohjoisissa ja itäisissä solissa, joita muut haluaisivat vartioida.

Presidentti Tison puheen viimeksimainittu kohta, jossa viitataan Karpaattien pohjois- ja itäsolien vartiointiin, on katsottava vastaukseksi Unkarin propagandaministerin Antalín áskettäin Apatinissa pitämään puheeseen, jossa lausuttiin, että Tonavan laaksossa voi vallita turvallisuus vain, jos turanilainen rotu ottaa suojatakseen myös Karpaattien pohjoisimmat osat. Unkarilaisen propagandaministerin puheen tämä kohta, jonka unkarilaiselta taholta on myöhemmin selitetty tarkoittaneen vain Itä-Karpaatteja, on aiheuttanut Slovakiassa voimakkaita lehtireaktioita ja siten ainakin hetkellisesti estänyt Unkarin ja Slovakian välisten suhteiden paranemista, jota viime aikoina on esiintynyt, ja johon Slovakiainkin taholta nykyoloissa näyttää muuten olevan halua.

V.a. asiainhoitaja: *Kuusisto*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₄₀

ASIA: _____

Pratislovassa olevan lähetystön rap. n:o 18.

V.a.-Asiakirjat ja Suostaus.

16/7 - 42.

ULKOASIAINMI

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 343/134.

Bratislava SSA 18 P: NÄ heinä KUUTA 19 42.

27 228 Sai 42
22/7-42 No
5 040

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 18:

"Hajatietoja".

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen
raporttinsa n:o 18: "Hajatietoja".

V.a. asiainhoitaja: *Kaarlo Purto*
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 18.

Bratislava:ssa 16 p:nä heinä kuuta 1942.

Asia: Hajatietoja.

ULKOGASIAINMINISTERIÖ	
27/8-42	27/8.1942
RYHMÄ	GASIAIN
5	C40

Slovakian ja Unkarin suhteet.

Slovakian ja Unkarin suhteille on pitkin viime kevättä ollut ominaista, että sekä Slovakian että - mikäli täältä käsin on arvosteltavissa - myös Unkarin viralliselta taholta on pyritty suhteiden parantamiseen tai ainakin saattamiseen "säännöllisemmälle" kannalle. Tästä pyrkimyksestä ovat m.m. osoituksena eräät viime aikoina solmitut teknillisluontoiset sopimukset. Kesäkuun alussa Unkarissa vietetty kirjallinen viikko on kuitenkin aiheuttanut Slovakian taholta uutta viilentymistä Unkaria kohtaan. Slovakialaisella taholla väitetään, että tuon viikon aikana Unkarissa oli jälleen esitetty karttoja, jotka olivat Slovakiaa provosoivia, ja että eräässä unkarilaisen prof. Printzin esityksessä olisi suoraan väitetty, että Slovakia ennen pitkää tulee häviämään itsenäisenä valtiona. Yhtenä seurauksena tästä sanotaan olleen m.m., että Slovakian radiossa suunniteltua Unkarin viikkoa - kysymyksessä on ulkovaltojen esittelyjen sarja, jossa m.m. Suomen viikko on parhaillaan menossa - ei järjestetä. En voi sanoa, onko Unkarin asenne otettu vain tekosyyksi siihen, ettei Unkarin viikkoa järjestetä; joka tapauksessa Unkarin puuttuminen ulkovaltojen esittelyjen sarjasta sinänsä osoittaa, kuinka työlästä hyviin suhteisiin pääseminen Slovakian ja Unkarin välillä on.

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

UE 2: A 4.

Slovakian, Rumanian ja Kroatian yhteinen asenne.

Slovakian, Rumanian ja Kroatian yhteistä asennoitumista Kaakkois-Euroopassa pidetään jatkuvasti yllä eri muodoissa, tavalla, joka muistuttaa aikaisemmasta pikku ententestä, ja joka ei voi olla herättämättä Unkarissa reaktiota. Hiljattain kävi Slovakiassa Rumanian sanomalehtimiesten ja kirjailijain valtuuskunta. Vierailun yhteydessä Slovakian lehdistö korosti Rumanian ja Slovakian perinteellistä ystävyyttä; "Slovenska Politika" jopa mainitsi, että Bratislava - Bukarest - Agram käsitteää vanhan ystävyyskolmikon, jolla on kohtalonyhteys yhteistä vihollista vastaan. Tällaisissa merkeissä tapahtuvat ystävydenvakuuttelut eivät voi olla palauttamatta mieleen aikaisempaa pikku ententeä. Marsalkka Kvaternikin käydessä äskettäin täällä monipäiväisellä vierailulla presidentti Tiso lausui hänelle Javorinassa (Puolalta takaisin vallatulla alueella) pitämässään puheessa m.m., että Slovakia on juuri siellä katkerimmin kokenut, mihin primitiivinen poliittinen egoismi johtaa, sekä että nyt marssivat Slovakia ja Kroatia kohti uutta Eurooppaa, jossa ei ainoastaan ole uudet rajat, vaan jossa kansat myös saavat sen, mikä niille oikeudella kuuluu.

Yhtenä osana pikku tapahtumien sarjaan, jotka voidaan helposti käsittää väärin, ja joille voidaan antaa määrätty luonne, kuuluu äskettäin täällä tapahtunut kroatialainen upseerivierailu; olen saanut kuulla, että 6-henkinen kroatialainen upseerivaltuuskunta olisi saanut tarkastaa kaikki Slovakian lentokentät. Unkarin taholta on tämäkin vierailu varmasti pantu merkille.

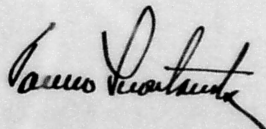
Heinäkuun 18 p:nä tšekäläisen saksalaisryhmän pää-äänenkannattaja "G r e n z b o t e" julkaisi merkittävän pääkirjoituksen, joka sisälsi asenteenoton lehtien kirjoituksiin "kolmikulmiosta" Bratislava - Bukarest - Agram. Saksalaislehden kirjoituksessa lausutaan, ettei mikään valtio ole luotu ikuisiksi ajoiksi, vaan että jokaisen kansan on taisteltava olemassaolonsa oikeutus aina uudestaan. "Kun Saksa Euroopan johtaja-

valtiona on kutsunut työkykyiset kansat yhteistyöhön, ei tämä merkitse blankoshekkiä ikuisiksi ajoiksi vaan mahdollisuutta yhteistoimintaan uudessa Euroopassa, mikä mahdollisuus on aina uudelleen harkittava ja, uuden Euroopan kannalta katsottuna, ansaittava. - Se, joka nyt yrittää tuoda esiin vanhaa riitaa, tekee rikoksen uutta Eurooppaa vastaan ja vähentää mahdollisuuksiaan osallistua uuteen Eurooppaan. Euroopan kansojen yhteys ei ennen kaikkea salli hajaannusta joihinkin kolmi- tai nelikulmiomuodostelmiin. Pikku entente on yhtä kuollut kuin vanhan tyylin Kansainliitto ja Versaillesin häpeärauha". - Kirjoitus päättyy toteamukseen, että pääsykorttina uuteen Eurooppaan on vapautuminen vanhoista uskomuksista sekä että toisarvoisten epäselvien asiain järjestely on jätettävä myöhempään aikaan.

Englannin propaganda Slovakiassa.

Slovakiassa seurataan sangen yleisesti Englannin radion propagandalähetyksiä, joissa esitettyjä tietoja varsinkin tsekkiläinen väestönosa halusta välittää edelleen. Olen päteväältä taholta ¹⁾ saanut kuulla, että Slovakiassa on parhaillaan käymässä Saksan ulkoministeriön radiotiedoituksen johtaja, joka moittii Slovakian radiota siitä, ettei se tarpeeksi voimakkaasti vedä puoleensa yleisöä; saksalaisen vieraan täällä olon tarkoituksena on neuvotella vastapropagandan tehostamisesta.

V.a. asiainhoitaja:

1) (Slovakian radion ulkomaantoimiston johtajalta)

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C40

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön rap. n:o 19.

V.a. Asiamiehitys Suontauista.

22/7-42.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ

28/228 (ae) 42

KIRJELMÄ n:o 354/137

15/7-42 ~~Salainen~~

Bratislava SSA 22 P:NÄ heinä KUUTA 19 42.

VIITTAUS: _____ N

P:NÄ _____ KUUTA 19 _____ P:TTY _____ n:o _____

VIITTAUS _____ D. U. M. _____ / _____ 19 _____

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Bratislavan lähetystön raportti

n:o 19: "Hajatietoja".

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 19: "Hajatietoja".

V.a. asiansuostaja:

Lähetystöneuvos.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 19

Bratislava ssa 22 p:nä heinä kuuta 19 42.

Asia: Hajatietoja.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
28 228 ac. 42		
257-479		
KYHÄ	OSASTO	ASIA
5	CUO	

Kaakkois-Euroopan uudesti järjestelyä
koskeva tieto.

Olen eräältä tšekäläiseltä, Balkanin asioissa yleensä hyvin informoidulta taholta kuullut seuraavaa Saksan pyrkimyksistä Rumanian ja Unkarin suhteiden järjestelyyn. Tietolähteeni mukaan Saksa on tehnyt Unkarille ja Rumanialle ehdotuksen näiden maiden välisten rajakysymysten järjestämisestä siten, että Transsylvaniasta muodostettaisiin jo ennen sodan päättymistä jonkinlainen erillinen irredenta, jossa kansalliset ja taloudelliset kysymykset järjestettäisiin täydellisen tasapuolisuuden pohjalla. Kertojani lisäsi, että Saksa luonnollisesti tulisi k.o. alueella tosiasiallisesti johtoasemaan ainakin talouselämän järjestelyssä. Edelleen kertojani (joka ei ole unkarilaisystävällinen) mainitsi, että Rumania olisi ilmoittanut Berliinissä olevansa valmis keskustelemaan mainitun ajatuksen pohjalla; Unkari sen sijaan olisi tehostanut kansallista propagandaa alueella ja siten ajanut ajatuksen karille. Tämän jälkeen Saksa kertojani mukaan on asettunut sille kannalle, että koko Siebenbürgenin ky-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

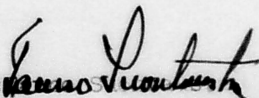
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

symys siirretään järjestettäväksi myöhempään aikaan.

Kertojani lisäsi sen käsityksen olevan Kaakkois-Euroopassa leviämässä, että Unkarin ja Rumanian suhteista on muodostunut Saksalle todellinen koetuskiivi, kun Saksa ei kykene tasoitamaan Unkarin ja Rumanian suhteita saatikka esittämään, paljosta uutta Eurooppaa koskevasta kohusta huolimatta, mitään positiivista ohjelmaa Kaakkois-Euroopan olojen lopulliseksi järjestelyksi. Kertojani huomautti realistisesti, että itse asiassa ei Kaakkois-Euroopan monimutkaisten olojen järjestämiseksi voida esittää suunnitelmaa, joka j o k a suhteessa olisi saumaton; järjestelyyn tulevat aina vaikuttamaan kulloinkin va llitsevat voimasuhteet. - Muuten kertojani näytti lähtevän siitä käsityksestä, että Saksalla todella olisi halu Unkarin ja Rumanian suhteiden järjestelyyn jo sodan aikana.

Slovakian diplomaattinen edustus.

Saamieni tietojen mukaan Ranska lähettää pian Slovakiaan diplomaattisena edustajana vakinaisen asiantuntijan. Kuten tunnettua Ranska on jonkun aikaa sitten tunnustanut Slovakian de jure. Tanskan Berliinin lähettiläs akkreditoitiin hiljattain myös Bratislavaan. Olen eräältä virkamieheltä kuullut, että Saksa kyllä sallii Ranskan ja Tanskan perustavan diplomaattisen edustuksen Slovakiaan mutta ei sensijaan salli Slovakian lähettävän edustajaa Ranskaan eikä Tanskaan, jotka kumpikin ovat "voitettuja maita".

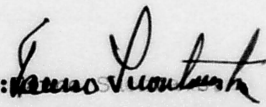
V.a. asiantuntija:

symys siirretään järjestettäväksi myöhempään aikaan.

Kertojani lisäsi sen käsityksen olevan Kaakkois-Euroopassa leviämässä, että Unkarin ja Rumanian suhteista on muodostunut Saksalle todellinen koetuskivi, kun Saksa ei kykene tasoitamaan Unkarin ja Rumanian suhteita saatikka esittämään, paljosta uutta Eurooppaa koskevasta kohusta huolimatta, mitään positiivista ohjelmaa Kaakkois-Euroopan olojen lopulliseksi järjestelyksi. Kertojani huomautti realistisesti, että itse asiassa ei Kaakkois-Euroopan monimutkaisten olojen järjestämiseksi voida esittää suunnitelmaa, joka j o k a suhteessa olisi saumaton; järjestelyyn tulevat aina vaikuttamaan kulloinkin va llitsevat voimasuhteet. - Muuten kertojani näytti lähtevän siitä käsityksestä, että Saksalla todella olisi halu Unkarin ja Rumanian suhteiden järjestelyyn jo sodan aikana.

Slovakian diplomaattinen edustus.

Saamieni tietojen mukaan Ranska lähettää pian Slovakiaan diplomaattisena edustajana vakinaisen asiantuntijan. Kuten tunnettua Ranska on jonkun aikaa sitten tunnustanut Slovakian de jure. Tanskan Berliinin lähettiläs akkreditoitiin hiljattain myös Bratislavaan. Olen eräältä virkamieheltä kuullut, että Saksa kyllä sallii Ranskan ja Tanskan perustavan diplomaattisen edustuksen Slovakiaan mutta ei sensijaan salli Slovakian lähettävän edustajaa Ranskaan eikä Tanskaan, jotka kumpikin ovat "voitettuja maita".

V.a. asiantuntija:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 20.

H.a. asioinhoitaja Puontauska.

26/8-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 413/156.

Bratislava SSA 21 P:nÄ elo KUUTA 19 42.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ASIAINMINISTERIÖ
30 229 Pal 42

2/9-40	10 -	10 -
	CSASTO	ASIA
5	C40	

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 20.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioitta-
vasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raport-
tinsa n:o 20: "Slovakian sisäpolitiikkaa".

V.a. asiainhoitaja: *Kauno Sivola*
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 20.

Bratislava ssa 21 p:nä elo kuuta 1942.

Asia: Slovakian sisäpolitiikkaa.

AINMIN
30 229 Sal 42

2/9-42

CS/STO

5

040

Sanomalehti "Gardista", joka on kansallissosialismin esitaistelija Slovakiassa ja erikoisesti pää- ja ulkoministeri Tukan sekä sisäministeri Machin äänenkannattaja, on, kuten aikaisemmin olen tiedoittanut (vrt. UE:n tiedoituksia n:o 1/1942), saanut taloudellista tukea Saksasta. Olen saanut tietää, että tämän taloudellisen tuen antaminen, joka jo nousi huomattaviin määriin, on nyttemmin lakannut. Tukemisen lopettamisen syistä on tietenkin vaikeata lausua mitään ehdottomalla varmuudella; olen kuitenkin luotettava taholta kuullut, että saksalaisen raha-avun herkeäminen merkitsee ensi sijassa sitä, että sisäministeri Mach ei enää ole saksalaisten silmissä täysin hyvissä kirjoissa. Sisäministeri Mach on johtanut juutalaisten siirtämistä maasta sekä talouselämän arjalaistamista. Talouselämän arjalaistamiseen oli tšekäläisen saksalaisen kansanryhmän taholta pantu suuria omakohtaisia toiveita, mutta tasavallan presidentti Tison voimakkaan väliintulon johdosta (tunnuslausein "Slovakia slovakialaisille", mikä ei ole suunnattu vain juutalaisia, vaan muitakin ei-slovakialaisia kansanaineksia vastaan) on slovakialainen kansanainainen voinut pitää hyvin puolensa "saaliin" jaossa. Tämä arjalaistamisen tulos on ilmeisesti ollut pettymys saksalaiselle kansanryhmälle.

On tässä yhteydessä merkille pantavaa, että tšekäläinen saksalaislehti "Grenzbote" äskettäin alkoi uuden ajojahdin juutalaisia vastaan paljastaen joukon skandaaleja,

JAKELUOHJE:

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

UE 2: A 4.

joiden mukaan juutalaiset olivat viranomaistenkin myötävaikutuksella välttäneet työleireihin siirtymisen ja maasta muuton. Tähän mennessä on 67.000 Slovakian 89.000:sta juutalaisesta eliminoitu. Paljon väärinkäytöksiä onkin sattunut, mutta "Völkischer Beobachterin" Wienin painoksen maininta (Wienin lehti käytetään sopivissa tilaisuuksissa antamaan pontta naapurikaupungissa Bratislavassa esitetyille mielipiteille), että juutalaisten esiintyminen olisikkäynyt niin provokatiiviseksi, että oli pelättävissä levottomuuksia, ja että k o k o lehdistö olisi kiinnittänyt huomiota epäkohtiin, on kuitenkin katsottava liioitteluksi.

Pää- ja ulkoministeri Tukan nimi ei juutalaiskysymyksen yhteydessä ole viime aikoina tullut erikoisemmin esille, mistä päätellään, että vain sisäministeri Mach olisi menettänyt tämän kysymyksen johdosta suosiotaan saksalaisella taholla. Varmaa muuten on, että sisäministeri Machin, Tukan rinnalla slovakialaisen kansallissosialismin näkyvimmän nimen, nauttima kansansuosio puhtaasti slovakialaisissakin piireissä on vähäinen, mutta häntä ei voidakaan pitää saman mitan politikkona kuin tasavallan presidenttiä Tisoa. Presidentti Tiso näyttää järjestelmällisesti pyrkivän Slovakian julkisen elämän saattamiseksi tarpeellisessa määrin suoranaiseen valvontaansa. Luonteenomaista tässä suhteessa on erikoisen, suoraan presidentille tilivelvollisen tarkkajan määrääminen jonkun aikaa sitten propagandavirastoon sekä erään yleisesikunnan everstin määrääminen adjutantiksi tasavallan presidentille hänen ominaisuudessaan Hlinka-kaartin ylipäällikkönä (sisäministeri Mach on Hlinka-kaartin komentaja).

Muuten eletään Slovakiassa nykyisin sadonkorjuukamppailun merkeissä. Tämänvuotinen sato on hyvä, parempi kuin viime vuonna, ja äskettäin perustettu ylin huoltovirasto on ryhtynyt tarmokkaisiin toimenpiteisiin sadon saamiseksi julkisuuteen. Tarkoituksena on aikaansaada 2 - 3 kuukauden viljareservi. Tehostetulla

organisatiolla tuleeikin "julkisen" sadon määrä ilmeisesti nousemaan, vaikkakin toimitetuissa tarkastuksissa on esiintynyt lukuisia tapauksia, joissa viljan tuottajat ja viljakauppiaat yhdessä puinnin valvojiksi mobilisoitujen ylioppilaiden kanssa ovat yrittäneet saattaa jopa vaunulasteittain viljaa salakauppaan. Erikoista yleistä innostusta osallistua yhteiskamppailuun Euroopan kotirintamalla ei siis ole, mutta tämä ei, kuten sanottu, merkitse sitä, etteikö julkituodun sadon määrä kasva.

V.a. asiainhoitaja: *Kauno Penttinen*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 21.

V.a. asioita hoitaja Huontauska.

16/8-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 453/177.

Bratislava SSA 17 P:nÄ syys KUUTA 19 42. 5.

VIITTAUS: N

..... P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 21.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioitta-
vasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raport-
tinsa n:o 21: "Hajatietoja".

V.a. asiansuostaja:

Kauno Seppälä
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.
 RAPORTTI n:o 21.
 Bratislava ssa 16 p:nä syys kuuta 1942
 Asia: Hajatietoja.

No 31 / 229 Salo. 1942		
42/9-42	-	Liitt. -
SIUNNA	OSASTO	ASIA
5.	640.	

Lentohyökkäykset Slovakiaan.

Slovakiassa on ollut syyskuun alussa kaksi lentopommitusta, ensimmäiset koko sodan aikana. Täälläkin on liikkunut arvatenkin Lontoon radiosta peräisin olevia huhuja siitä, että venäläiset lentokoneet olisivat tehokkaasti pommittaneet eräitä Keski-Slovakian paikkakuntia ja m.m. ammustehdasta Nováky'ssa. Tosiasiallisesti on pommituksia ollut kaksi, jolloin vain joitakin pommeja on pudotettu sekä levitetty unkarinkielisiä lentolehtisiä, ja vahingot ovat olleet mitättömät. Slovakian ulkoministeriön kansliapäällikkö Mračna kertoi minulle, että pari pommitusta on tosin sattunut, mutta että kysymyksessä ovat venäläiset koneet, jotka ovat palanneet Unkarista Slovakian kautta, ja että vahingot ovat olleet erittäin vähäiset yhteensä viiden henkilön saadessa surmansa. Kansliapäällikkö Mračna korosti käsitystä, että nyt Keski-Eurooppaan kohdistuvat lentohyökkäykset eivät merkitse sitä, että venäläisten lentokonepotentiaali olisi kasvanut, vaan että hyökkäykset on tehty terrorisimistarkoituksessa.

Toiselta informoidulta taholta olen kuullut, että tähän mennessä suoritettut vähäiset pommitukset ovat saavuttaneet tarkoituksensa sikäli, että eräiden Keski- ja Itä-Slovakian kaupunkien väestö on tulevia pommituksia peläten joutunut suuren levottomuuden valtaan; esim. Zilinassa (Sillein), jossa on klooritehdas, ovat kaikki,

JAKELUOHJE:

.....

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
 Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
 Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
 Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedoituksiin.

joilla suinkin on ollut siihen tilaisuus, asettuneet asumaan kaupungin ulkopuolelle ylävämmille paikoille. - Sama tietolähteeni kertoi asianomaisesta upseeripiiristä kuulleensa, että Unkarissa ja sitten Slovakiassa käyneet koneet eivät olleet englantilaisia tai amerikkalaisia, vaan uutta voimakasta venäläistä mallia.

Seurauksena lentohyökkäyksistä on ollut, että Slovakiassa on nyttemmin määrätty täydellinen pimennys iltohämärästä aamuhämärään. Slovakian ja Saksankaan lehdissä ei ole ollut mitään mainintaa Slovakiassa tapahtuneista lentopommituksista.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että Moskovan Slovakiaan suuntautuva radiopropaganda on viime aikoina suuresti voimistunut. Olen tšekäläiseltä virkamiestaholta kuullut, että sabotaasityöt ovat Slovakiassa nyttemmin lisääntyneet.

Slovakian ja Unkarin suhteet.

Slovakian lehdistö, joka jatkuvasti käy kampanjaa Englannin radion lähetyksiä vastaan, on viime aikoina käsitellyt Lontoon radion väitettä, että Saksan ja Italian tarkoituksena olisi "myydä" Slovakia Unkarille siten, että Unkari asettamalla akselivaltojen käytettäväksi miljoonan sotilasta saisi sodan jälkeen Slovakian, jolla tavoin "pyhän Tapanin aate" toteutuisi tälläkin kulmakunnalla. Slovakian lehdistö pitää tällaisia väitteitä mielettöminä, eikä niiden johdosta osoita mieltään Unkaria vastaan. Sain äskettäin sopivan tilaisuuden tiedustella Slovakian ulkoasiainministeriön kansliapäällikön Mračnan mielipidettä tällaisten julkisuudessa käsiteltyjen huhujen johdosta. Kansliapäällikkö Mračna lausui, että tällainen "myynti" olisi Saksan avoin petos Slovakiaa vastaan, jonka suhteet Saksaan on säännöteltty sopimuksin ja joka puolestaan taistelee uuden Euroopan puolesta. Kuvailtuaan pitkään, miten mahdotonta ja epätarcoituksenmukaista Saksan olisi syödä sanaansa hra Mračna lisäsi, että koko juttu on keksitty aivan samalla tavoin kuin samankaltainen huhu viime helmikuussa; tällöin väitettiin, että kun ulkoasiainministeri von Ribbentrop ei saanut Unkaria lupaamaan akselivalloille tarpeeksi sotilaita Unkarin vaatiessa palkaksi Slovakiaa, ulkoasiainministeri von Ribbentrop olisi lähtenyt Slovakiaan Jarorinaan tapaamaan

presidentti Tisoa, joka olisi kuitenkin jyrkästi torjunut ajatuksen Slovakian liittamisestä jollakin tavoin Unkariin, kun taas pää- ja ulkoministeri Tuka olisi osoittanut myöntyväisyyttä.

Täällä kerrotaan slovakialaisella taholla, että Unkari nyt, nuoren Horthyn kuoleman aiheuttamassa vaikeassa tilanteessa pyrkii parantamaan suhteita Slovakiaan ja Rumaniaan. Askettain Unkari, joka erittäin tarkoin on rajoittanut Slovakian ja Unkarin välistä henkilöliikennettä, m.m. salli Unkarin slovakialaisvähemmistöön kuuluvan ylioppilasretkikunnan osallistua Bratislavassa järjestettyihin yliopistokursseihin. (Tämä ei ole muuten saavuttanut täyttä tahdikasta ymmärtämystä Slovakian puolelta, sillä ylioppilaiden retkikunnalle osoitettiin Slovakiassa aivan tavatonta propagandistista huomiota m.m. useiden ministerien ottaessa sen vastaan.) Olen saanut tietää, että Slovakian propagandavirasto valmistele Unkarille myötämielisiä artikkeleita, ja että propagandaviraston päällikkö suunnittelee vierailua Budapestiin vastatakseen min. Ullein-Revickyn alkuvuodesta Slovakiaan tekemään vierailuun.

V.a. asiainhoitaja: *Vauno Sivola*

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 22.

V. a. asiantuntija Puontusta

3/10-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 485/189.

Bratislava SSA 3 P: NÄ loka KUUTA 19 42.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY nro

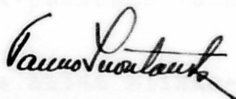
VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 22.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioitta-
vasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raport-
tinsa n:o 22: "Presidentti Tison asema".

V.a. asiainhoitaja:

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 22.

Bratislava ssa 3 p:nä loka kuuta 19 42.

Asia: Presidentti Tison asema.

32 229 Sal 42

14/10-42

5 C 40

Slovakian parlamentille on äskettäin jätetty lakiesitys, joka koskee Hlinka-puoluetta, saksalais- ja unkarilaispuolueiden ohella ainoata sallittua puoluetta. Slovakialainen lehdistö korostaa, että esityksen tarkoituksena on tehostaa ja konsolidoida Hlinka-puolueen asemaa Slovakian poliittisessa elämässä; erikoisesti korostetaan, että Hlinka-puolueen johtajan (jona on Tiso, Slovakian tasavallan presidentti) nykyinen asema ei muodollis-juridisesti vastaa sitä asemaa, joka hänellä tulisi olla autoritäärisessä Slovakian valtiossa. Päämääränä on ilmeisesti vallan keskitys puolueessa sekä samalla Hlinka-puolueen vaikutusvallan tehostaminen valtiokoneistossa.

Taustaa tälle lakialoitteelle antaa Hlinka-puolueen epävirallinen kokous, joka pidettiin syyskuun lopulla Slovakian maaseudulla, ja johon olivat kerääntyneet kaikki slovakialaiset poliittiset tekijät presidenttiä ja hallituksen jäseniä myöten (Hlinka-puolueen poliittisen koulun päättäjävaiheella pidettävien esitelmien varjolla). Olen saanut kuulla, että kokouksen meno on ollut puheiden aikana esitettyine välihuutoineen ja mielipiteenilmaisuineen paljon vilkkaampi, kuin mitä jossakin pelkässä esitelmätilaisuudessa tavallisesti on asian laita. Mitä presidentti Tison puheeseen tulee, oli hän voimakkaasti puhunut klikkihenkeä, byrokratismia ja yksityistaholta virka-asioissa tapahtuvaa puolestapuhumista (interventionismia) sekä Slovakian yhteiskuntaan laajalle levinnyttä korruptionismia

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

UE 2: A 4.

vastaan sekä poliittisen idealismin puolesta. Käytetyissä puheenvuoroissa oli ilmennyt erikoinen huolestuneisuus hallintoasioissa esiintyvän mädännäisyyden takia, Toisaalta oli korostettu slovakialaisen kansallishengen elävöittämissä välttämättömyyttä; tässä yhteydessä oli suhdetta Saksaan käsitelty tosiasiallisen tilanteen sanelemalla varovaisuudella, mutta Unkarin suhteen oli käytetty voimakkaampaa kieltä. Pää- ja ulkoministeri Tukan puhetta oli keskeytetty välihuudoin, joissa oli vaadittu valtion rakentamista aidolta slovakialaiskansalliselta pohjalta (tällaiset välihuudot saavat erikoisen merkityksen, kun muistetaan, että prof. Tuka on unkarilaisesti sivistynyt).

Nykyiselle tilanteelle Slovakiassa voi katsoa olevan luonteomaista, että slovakialaiskansallisella taholla nyttemmin kiinnitetään erikoista huomiota niihin vaaroihin, jotka johtuvat siitä, että unkarilaisperinteet elävät vielä voimakkaina verraten laajoissa kansalaispiireissä sekä siitä, että saksalaisuus organisoituu yhä voimakkaammin. Pyritään kokoavan slovakialaisen kansallishengen elävöittämiseen. Tosiasia onkin, että nuoressa Slovakian valtiossa valtakunnallinen ajattelutapa - historiallisistakin olosuhteista johtuen - on yleensä heikkoa; tästä m.m. on ilmauksena korruptionismi, joka on niin laajalle levinnyt, että olen eräiltä slovakialaisilta tahoilta kuullut väitettävän sen merkitsevän jopa vaaraa valtion olemassaololle.

Edellämäinittu lakialoite, jolla pyritään Hlinkapuolueen vaikutusvallan lisäämiseen valtion hallinnossa sekä ylimmän vallan keskittämiseen entistä kiinteämmin presidentti Tison persoonaan, on uusi ilmaus presidentti Tison johdonmukaisista pyrkimyksistä päästä - sivuuttaen hajoittavat suuntaukset Slovakian sisäpolitiikassa (dualismi presidentti Tiso pääministeri Tuka) - selvemille vesille vallanjaossa sekä samalla ilmaus hänen politiikkansa aktiivisuudesta. Tässä mielessä on ymmärrettävä todennäköisesti lähitulevaisuudessa ilmestyvät uutiset autoritäärisen hallitustavan tehostamisesta Slovakiassa.

V.a. asiainhoitaja: *Cauno Puotinen*

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 23.

Y. a. asioihin Toja Puustusta.

7/10-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 491/191.

Bratislava SSA 7 P:nÄ loka KUUTA 19 42.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 23.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen ra-
porttinsa n:o 23: "Presidentti Tison asema II".

V.a. asiantuntija: *Kauno Huuskala*
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 23.

Bratislava ssa 7 p:nä loka kuuta 19 42.

Asia: Presidentti Tison asema II.

33 229 Sal 42
14/10-42 - -
5 C 40

Täydennykseksi edelliseen raporttiini mainitsen vielä seuraavaa:

Päivälehdet ovat nyttemmin julkaisseet tietoja Hlinka-puoluetta koskevan lakialoitteen sisällyksestä. Puoluekoneiston saattamista laajemmalle pohjalle perustellaan sillä, että se on käynyt välttämättömäksi puolueen osallistumiseksi tehokkaammin valtiovallan käyttöön sekä sosialisissa ja taloudellisissa suhteissa tapahtuvien nopeiden muutosten vuoksi, joiden aiheuttamat tehtävät vaativat valtio- ja puoluekoneiston tehokkuutta kansan viimeiseen jäseneseen saakka. - Puolueen ja sen alajärjestöjen (Hlinka-kaarti ja Hlinka-nuoriso) toimitsijat vannovat uskollisuudenvalan puolueen johtajalle. Puolueen ja sen alajärjestöjen jäsenet ovat poliittisissa asioissa puolueen keskusjohdon alaisia. Puolueen johtaja v a l i t a a n 5 vuodeksi; hänen käskynsä sitovat lopullisesti puolueen ja sen alajärjestöjen jäseniä.

Saksalainen "Grenzbote" julkaisi 7.10. pääkirjoituksen Hlinka-puolueen uudestijärjestelystä. Kirjoituksessa edellytetään, että puolueen johtajaksi valitaan edelleenkin presidentti Tiso. Muuten on saksalaispuolueen lehden kirjoitukselle luonteenomaista varautunut sävy uudistusten suhteen: samalla kun julkilausutaan luottamus siihen, että uudistukset koituvat edistykseksi autoritääriselle hallitustavalle uuseurooppalaisessa hengessä,

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....
.....

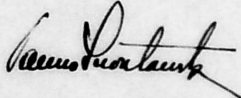
UE 3: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

lisätään kuitenkin, että presidentin persoona on kai ta-
keena siitä, ettei pelkoon uusien klikkien muodostumisesta
vallan keskityksen johdosta ole syytä. Kirjoituksen
lopussa julkilausutaan toivomus, että uusi laki johtaisi
ehyeytymiseen slovakialaisten leirissä, niin ettei lakia
käytetä niiden syrjäyttämiseen, joilla on suuria ansioita
ei vain puoluepoliittisesti vaan myös valtiollisesti heidän
ollessaan takaajina (Mitgaranten) Slovakian valtion
terveestä kehittämisestä uuden Euroopan puitteissa. - Täten
saksalainen lehti on asettunut puolustamaan ennen
kaikkea pää- ja ulkoministeri Tukaa sekä sisäministeri
Machia.

V.a. asiainhoitaja:

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 24.

V. a. asioinkirje Puolasta.

16/10-42.

B r a t i s l a v a S S A O L E V A L Ä H E T Y S T Ö .

KIRJELMÄ n:o 502/195

Bratislavassa 16. P:nÄ loka KUUTA 19 42

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

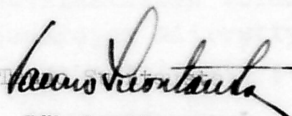
VIITTAUS: D. U. M. / 19

34 229 Sal 42
26/10-42
5 C40
Ulkoasiainministeriö- LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 24.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 24: "Hajatietoja".

V.a. asiainhoitaja:

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 24.

Bratislava ssa 16 p:nä loka kuuta 1942.

Asia: Hajatietoja.

34 229 Sal 42
26/10-42 -
5 040

Tilanne Kroatiassa.

Marsalkka Kvaternik oleskelee nykyisin Slovakian maaseudulla Trenčianske Teplicen kylpylässä. Täällä selitetään kriisin syntyminen Kroatiassa siten, että taisteluissa, joita oli Kroatian hallituksen joukkojen ja kapinallisten välillä käyty Zagrebin lähistöllä Karlovicin (?) kaupungin omistuksesta, oli hallituksen joukkoja siirtynyt pataljoonittain kapinallisten puolelle, jotka senjälkeen valloittivat Karlovicin kaupungin; tämä on vieläkin kapinallisten hallussa, ja sotilaallinen tilanne on muutenkin epäselvä. Hallituksen joukkojen siirrettyä kapinallisten puolelle oli Kvaternik paanomaisesti poistunut maasta.

Slovakian sodankäynnistä.

Slovakian yleisesikunnan päällikkö, eversti Tatarko on kertonut minulle, että slovakialaisten joukkojen tappiot itärintamalla ovat olleet erikoisen vähäiset, tähän mennessä yhteensä n. 600 kaatunutta 10.000:sta. Slovakialaiset joukot taistelevat nykyisin Kaukasiassa Tuapsen suunnalla; sikäläinen maasto, joka muistuttaa slovakialaista vuoristomaastoa, tarjoaisi slovakialaisille joukoille tilaisuuden kunnostautumiseen, mutta pahaksi onneksi ovat tasankotaisteluja varten varustetun "nopean divisioonan" varustukset puutteelliset metsäsodankäyntiä

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 3: A 4.

Jakeluohjelmalle:

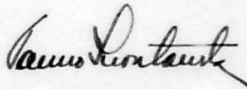
Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedoituksiin.

silmällä pitäen. Erikoisesti puuttuu slovakialaisilta joukoilta kertojani mukaan lyhyitä automaattiasseita.

Poliittinen tilanne Kaakkois-Euroopassa.

Olen täällä kuullut slovakialaiselta taholta seuraavan version nykyisestä poliittisesta tilanteesta Kaakkois-Euroopassa: Italia esiintyy Balkanilla erittäin aktiivisena ja tunnustelee mahdollisuuksia jopa jonkunlaiseen personaaliunioniin Italiän ja Unkarin välillä, minkälaiseen ja milloin, sitä ei tietolähteeni maininnut. Italian poliittisen toiminnan aktiivisuudesta on ollut seurauksena, että pienen Slovakian asema on viime kuukausien aikana Berliinissä vakaantunut, Saksa kun käyttää myös Slovakiaa vastapainona Unkaria vastaan.

Mainitsemalla personaaliunioni-ajatuksen toistan vain, mitä täällä kerrotaan. Jokatapauksessa edellä mainittukin poliittisen tilanteen hahmoittelu osoittaa samaa, mikä on ollut jatkuvasti täällä havaittavissa, että nim. Slovakiassa otetaan Kaakkois-Eurooppaa koskevilla poliittisissa laskelmissa huomioon vastakohtaisuus Saksan ja Italian välillä.

V.a. asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 25.

V.a. sisäministeriön puolesta.

9/11-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

35/229 Sal 1) 42

KIRJELMÄ nro 535/205.

Bratislava SSA 9 P:Ä MARRAS KUUTA 1942

VIITTAUS:

P:Ä KUUTA 19 P:TTY nro

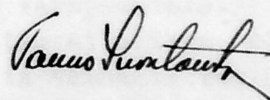
VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittiset raportit n:o 25 ja 26.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen ra-
porttinsa n:o 25: "Presidentti Tison asema III"
ja n:o 26: "Hajatietoja".

V.a. asiainhoitaja:

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

337 229 Sal. 49
Salainen.

RAPORTTI n:o 25.

18/11-42

Bratislava ssa 9 p:nä marras kuuta 1942.

5. 840.

Asia: Presidentti Tison asema III.

Aikaisemmin olen selostanut Hlinka-puoluetta koskevaa uutta lakia, jonka tarkoituksena on toteuttaa johtajaperiaate Slovakian valtiollisessa elämässä sekä samalla, täydellistämällä puolueen organisatiota ja tiukentamalla kurinpitomahdollisuuksia, luoda uutta henkeä Slovakian valtiolliseen elämään. Tšekäläisissä poliittisissa piireissä pidetään uutta lakia voittona presidentti Tison johtamalle suunnalle (presidentti Tiso on nykyisin Hlinka-puolueen johtaja); samalla kuitenkin yleisesti lausutaan, että vasta käytäntö on osoittava, onko presidentti Tiso puolueen uudistuksen yhteydessä nyt todellakin lopullisesti saanut yliotteen ns. slovakialaisesta kansallissosialistisesta suunnasta, jonka näkyvin nimi on varapääministeri ja sisäministeri Mach. Eräät merkit viittaavat siihen, että uusi laki merkitsee vain uusia puitteita vanhalle vastakohtaisuudelle Tiso - Mach; aikanaan julkisaatetun lakiehdotuksen mukaan Hlinka-puolueen jäsenten oli vannottava uskollisuudenvala johtajalle, mutta laissa, sellaisena kuin se on saatettu voimaan, on tässä kohdin tehty se muutos, että vala on vannottava puolueelle. Tämä muutos merkitsee myönnetyistä Machin suunnalle, mutta kokonaisuutena laki kuitenkin on, kuten sanottu, katsottava presidentti Tison henkilökohtaisen aseman entisestään tehostamiseksi.

Muuten on huomattava, että uusi laki, joka teknillisten säännöstensä puolesta toteuttaa johtajaperiaatteen

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksilr.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkossainministeriön tiedotuksiln.

Slovakian suuren naapurin ja suojelijan tarjoaman esikuvan hengessä, on lähtöisin slovakialaisista piireistä (mitä lain yksityiskohtaiseen muovaamiseen tulee, se on parlamentin puhemiehen Sokolin käsialaa); uudistusta ei ole siis pidettävä jonkinlaisena ulkopuolisesta aloitteesta lähtöisin olevana yhtäläistämisenä, johon olisi ryhdytty pelkän yhtäläistämisen vuoksi, vaikkakin autoritäärisillä esikuvilla on kylläkin ollut ratkaiseva vaikutus.

V.a. asiainhoitaja:

Arvo Suontaus

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 26.

V. a. asioin hoitaja Huontanen.

9/11-42

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. 35 229 Sal 42
RAPORTTI n:o 26. 18/11-42 - -
Bratislava ssa 9 p:nä marras kuuta 1942. 5. 840.
Asia: Hajatietoja.

Wienin välitystuomion vuosipäivä Slovakiassa. Wienin välitystuomion vuosipäivänä, 2/11, oli Bratislavassa illalla ylioppilaiden järjestämä mielenosoituskulkue, joka kaupungin halki kulkien vaati oikeutta Slovakialle huudoin sellaisin kuin : Tonava slovakialaisille ja unkarilaiset Tonavaan. Tämänvuotinen mielenosoitus supistui kuitenkin vain yhteen päivään ja oli muutenkin vain varjo viime vuoden levottomuuksista.

Unkarin tšekäläinen lähettiläs mainitsi minulle sisäministeri Machin luvanneen hänelle ennen vuosipäivää, että mielenosoitukset tullaan ehkäisemään. Slovakian lehdistö ei julkaissut vuosipäivän johdosta artikkeleita kuten viime vuonna. Mutta silloin mielenosoitukset olivatkin, kuten Unkarin lähettiläs mainitsi, ylemmältä taholta organisoituja.

Slovakkien ja tsekkien suhde. Olen useammalta taholta viime aikoina kuullut, että on havaittavissa selvä suuntaus slovakkien ja tsekkien välisten keskinäisten mielialojen parantumiseen. Tämän ilmiön selitetään olevan kahden slaavilaisen kansallisuuden reaktiota Saksaa vastaan.

Saksan Bratislavan lähetystö. Saksan Bratislavan lähetystössä on jo aikaisemmin ollut kaksi kulttuuriesittelijää ja yksi lehtiesittelijä. Nyttemmin on lähetystön yhteyteen perustettu uusi radioesittelijän virka. Viran hoitaja, joka on aikaisemminkin ollut Auswärtiges Amtin

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

palveluksessa, on samalla "Slovakian yleisradion neuvonantajana". Radioesittelijän viran pitäisi olla, mikäli olen kuullut, luonteeltaan samanlainen kuin Saksan lähetystöjen vastaavat virat Bukarestissa, Budapestissa, Roomassa ja Madridissa, sillä eroituksella, että Slovakiassa toimiva radioesittelijä on samalla "neuvonantajana". Neuvonantajan ominaisuus merkinnee käytännössä sitä, että asianomaisella on taatumat mahdollisuudet hankkia tietoja asioista ja puuttua niihin omasta aloitteestaan.

Tieto Japanin lähetystön perustamisesta Bratislavaan.
Japanin Berliinin suurlähettilään, joka on myös lähettiläänä Bratislavassa, käydessä äskettäin täällä kertoi eräs hänen sihteerinsä, että Japani perustanee piakkoin Bratislavaan lähetystön, jonka johdossa on lähettiläs.

Juutalaiskysymyksen nykyvaihe Slovakiassa. Virallisten tietojen mukaan on Slovakian juutalaisista, joita v. 1940 oli 88.000, tähän mennessä siirretty maasta n. 60.000. Huomioon ottaen, että juutalaisia on poistunut myös salatein maasta, on heidän lukumääränsä Slovakiassa nykyään alle 20.000. Ns. "taloudellisesti välttämättömät juutalaiset", jotka tähän mennessä ovat olleet vapautettuja juutalaismerkin kantamisesta, saavat lähitulevaisuudessa oman merkinsä, joka on jonkun verran pienempi kuin tavallinen juutalaistähti. - Juutalaisten omaisuus, joka oli yli 1,25 miljardia kruunua Slovakian lähes 4,5 miljardiin nousevasta kansallisomaisuudesta, on nyttemmin kokonaisuudessaan takavarikoitu valtiolle.

V.a. asiainhoitaja: *Arvo Kortant*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 27.

V. a. asioinohitaja Puontauka.

13/11-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 539/208.

Bratislava SSA 13 P: NÄ marras KUUTA 19 42.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 27.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen ra-
porttinsa n:o 27: "Hajatietoja".

V.a. asiansuostaja: *Taruus Suontaus*

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.
 RAPORTTI n:o 27. 36 229 Sal 42
 Bratislava ssa 13 p:nä marras kuuta 19 42. 18/11-42
 ASIA: Hajatietoja. 5. 840

Slovakian sodankäynnistä. Tapasin 12.11. slovakialaisen kenraalin Pulanychin, joka kertoi slovakialaisten joukkojen toiminnasta itärintamalla. Hän mainitsi, että "nopean divisionan" taistelut Kaukasuksella sujuvat säännöllisesti, mutta että ns. miehitysdivisionalla (joka nykyisin lienee Harkovin itäpuolella) on suuria vaikeuksia. Näitä ovat slovakialaisille miehitysjoukoille tuottaneet bolsevikien partisaanijoukot, jotka saattavat esiintyä jopa 5000 - 6000:n vahvuisina osastoina, ja joiden aseistus on täydellinen tykistöstä ja automaattiasesta alkaen.

- Muuten kenraali mainitsi, että Slovakia lähettää jouluukuussa itärintamalle hiihto-osaston, joka on parhaillaan valmennettavana.

Toisaalta olen kuullut, että slovakialaisilla joukoilla on ollut Kaukasuksella raskaita taisteluja. Esi-merkkinä tästä mainitaan luotettavalla taholla, että äskettäin olivat slovakialaisen divisionan upseeritappiot neljän päivän aikana 70 upseeria, mistä syystä Slovakiasta on täytyntä kiireesti lähettää upseeritäydennystä.

Välimeren sodan vastavaikutus Slovakiassa. Eräs Slovakian oloista ja tapahtumista hyvin perillä oleva henkilö on kertonut tšekäläisen väestön mielialoista Välimeren sodan nykyvaiheen johdosta, että akselin vastustajain menestykset ovat vaikuttaneet hyvin voimakkaasti. Tietolähteeni mukaan vanhempi polvi on hämmennyksissään akseli-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

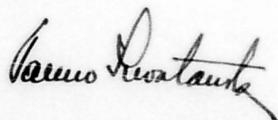
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

valtojen tappioiden johdosta suhtautuen vavistuksella siihen mahdollisuuteen, että sota päättyisi akselivaltojen tappioksi, jolloin bolsevismi leviäisi Eurooppaan. Nuorempi polvi taas näkee mielellään akselivaltojen tappiot, koska sen mielestä Slovakialle ei voi käydä sen huonommin kuin mitä sille jo on käynyt. Tällöin nuorempi polvi lähtee siitä, että jos bolsevismi tunkeutuu länteen päin, niin slovakialaisilla joka tapauksessa on turvapaikka uudelleen perustettavan, suurentuneen Tšekkoslovakian valtion piirissä.

On vaikeata sanoa, pitääkö tämä läpileikkaus tšekkiläisen väestön mielialasta tarkalleen paikkansa. Se on ehkä liian yleistävä, mutta muuten se nähdäkseen osoittaa oikein täällä vallitsevat kaksi pääajattelutapaa. - Joka tapauksessa ovat Välimeren tapahtumat voimakkaasti vaikuttaneet slaavilaisen herkkiin slovakkeihin. Pää- ja ulko-ministeri Tuka katsoi 12.11. pitämässään puheessa olevan syytä ampua täydeltä laidalta julistamalla, että Slovakia elää ja kuolee Saksan mukana, joten tulevaisuuden uskoa ei ole syytä suunnistaa sodan vaiheiden mukaan, sekä uhkaamalla, että defaitistit pannaan seinää vastaan.

V.a. asiainhoitaja:

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 28.

V. a. asioinkäsittaja Puontunok.

24/11-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

37	229	Sal	42
30/11-42			

KIRJELMÄ n:o 567/219.

Bratislava SSA 25 P:nä marras KUUTA 19 42.

VIITTAUS: N

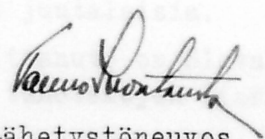
P:nä KUUTA 19 P:TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 28.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen ra-
porttinsa n:o 28: "Hajatietoja".

V.a. asiainhoitaja:
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 28.

Bratislava:ssa 24 p:nä marras kuuta 19 42.

37 229 Sal 42

30/11-42

Asia: Hajatietoja.

5 C40

Kommunistituomioita Slovakiassa. Näinä päivinä on Bratislavassa tuomittu 40 henkilöä syytettynä kommunistisesta ja kumouksellisesta toiminnasta. Tuomiot olivat ankaria, ja ensi kerran on kaksi henkilöä tuomittu kuolemaan. Suurin osa syytetyistä on pidätetty viime vuoden tai tämän vuoden alkupuoliskon kuluessa. Kuolemaan tuomitut, joista toinen oli liittynyt laittomaan kommunistiseen puolueeseen v. 1940 ja toinen v. 1941, olivat puolueessa tärkeillä paikoilla. Syyte koski kommunististen lentolehtisten levittämistä, määräyksen antamista tuhotekoihin sekä valtiolle vihamielisten toimenpiteiden organisoimista. Monet tuomituista olivat juutalaisia.

Kuten aikaisemmin olen tiedoittanut, on Slovakiassa viime aikoina ollut havaittavissa tuhotekojen lisääntymistä.

Slovakian saksalaisten värväys SS-joukkoihin. Tähän mennessä on Slovakian saksalaiseen kansanryhmään kuuluvia voinut vain aivan vähäisessä määrin päästä Saksan SS-joukkoihin. Nyttemmin on tilanne muuttunut, sillä julkisuuteen annetun tiedoituksen mukaan "Valtakunnan SS-johtaja on suostunut saksalaisen kansanryhmän johtajan pyyntöön, että 17 - 35 saksalaiset miehet, jotka asuvat Slovakiassa, saavat ilmoittautua vapaaehtoisiksi SS-joukkoihin, sittenkun valtiomme asianomaiset viranomaiset ovat ilmoittaneet diplomaattista tietä suostuvansa tähän jär-

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

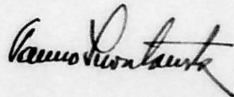
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

jestelyyn". Kaikesta päättäen lukumäärää koskevat rajoitukset on kokonaan poistettu. Slovakian saksankieliset lehdet ovat jo aloittaneet propagandan teon, ja propagandan luonteesta päättäen pyritään ilmeisesti ainakin saamaan mahdollisimman laaja ilmoittautuminen. "Grenzbote" kirjoittaa, että "joka ei nyt teoissa ilmielin tunnustaudu meihin, ei tästä hetkestä enää kuulu meihin eikä saa enää koskaan lukeutua kansaamme".

Sinänsä ei ole kysymys suurista määristä, sillä Slovakian saksalaisväestön k o k o lukumäärä on enintään 150.000.

Mieliala Slovakiassa. Olen luotettavalta taholta saanut tietää, että Saksan tšekäläinen lähettiläs on täällä ehdottanut - tietolähteeni ei voinut sanoa, onko kysymyksessä varsinainen esitys - epäluotettavien aineiden siirtämisestä pois Slovakian alueelta. Tällöin ei ole kysymys juutalaisista, joiden siirto Slovakiasta on jo kauan aikaa jatkunut, vaan lähinnä tsekeistä ja muista kansallissosialismia ja Saksaa vastaan vihamielisesti suhtautuvista aineksista. Tietolähteeni mukaan Slovakian hallitus suhtautuu kielteisesti aloitteeseen.

Kieltämätöntä on, että "poliittisten partisaanien" henki - nimitys on pääministeri Tukan käyttämä - on Slovakiassa nostamassa päätään. Sotatapahtumien Länsi-Afrikassa alettua erään ylioppilasyhdistyksen piirissä järjestettiin "voiton juhla"; slovakialaiset itärintamalta palanneet sotilaat ovat lukuisissa tapauksissa antaneet kadulla selkäsauvoja tšekäläisille saksalaisille. Vakavammat slovakialaiset ovat huolissaan tällaisista vallattomuuksista, joita he pitävät vaarallisena Slovakian asialle.

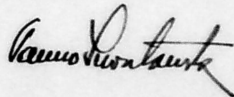
V.a. asiainhoitaja:

jestelyyn". Kaikesta päättäen lukumäärää koskevat rajoitukset on kokonaan poistettu. Slovakian saksankieliset lehdet ovat jo aloittaneet propagandan teon, ja propagandan luonteesta päättäen pyritään ilmeisesti ainakin saamaan mahdollisimman laaja ilmoittautuminen. "Grenzbote" kirjoittaa, että "joka ei nyt teoissa ilmielin tunnustaudu meihin, ei tästä hetkestä enää kuulu meihin eikä saa enää koskaan lukeutua kansaamme".

Sinänsä ei ole kysymys suurista määristä, sillä Slovakian saksalaisväestön k o k o lukumäärä on enintään 150.000.

Mieliala Slovakiassa. Olen luotettavalta taholta saanut tietää, että Saksan tšekäläinen lähettiläs on täällä ehdottanut - tietolähteeni ei voinut sanoa, onko kysymyksessä varsinainen esitys - epäluotettavien aineiden siirtämistä pois Slovakian alueelta. Tällöin ei ole kysymys juutalaisista, joiden siirto Slovakiasta on jo kauan aikaa jatkunut, vaan lähinnä tsekeistä ja muista kansallissosialismia ja Saksaa vastaan vihamielisesti suhtautuvista aineksista. Tietolähteeni mukaan Slovakian hallitus suhtautuu kielteisesti aloitteeseen.

Kieltämätöntä on, että "poliittisten partisaanien" henki - nimitys on pääministeri Tukan käyttämä - on Slovakiassa nostamassa päätään. Sotatapahtumien Länsi-Afrikassa alettua erään ylioppilasyhdistyksen piirissä järjestettiin "voiton juhla"; slovakialaiset itärintamalta palanneet sotilaat ovat lukuisissa tapauksissa antaneet kadulla selkäsauvoja tšekäläisille saksalaisille. Vakavammat slovakialaiset ovat huolissaan tällaisista vallattomuuksista, joita he pitävät vaarallisena Slovakian asialle.

V.a. asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti: n:o 29.

V. a. asioinhoitaja Luontama.

7/12-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 585/223.

Bratislava SSA 7 P:nÄ joulukuuta 1942.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 29.

Lähetystö toimittaa oheisena kun-
nioittavasti poliittisen raporttinsa n:o 29:
"Keskustelu apulaisulkoministeri Polyakin kans-
sa".

V.a. asiainhoitaja:

Raimo Kuntala
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

39 / 230 Sal

Salainen. 42

RAPORTTI n:o 29.

Bratislavassa 7 p:nä joulukuuta 1942.

16/12-42

OSASTO

5.

E40.

Asia: Keskustelu apulaisulko-
ministeri Polyakin kanssa.

Slovakian apulaisulkoministeri Polyakin ollessa luonani itsenäisyyspäivän vastaanotolla pyysin häntä lausumaan käsityksensä yleistilanteesta. Ministeri Polyak, jonka toimialaan ulkoasiainministeriössä kuuluu lähinnä kaupapolitiikan johto ja joka sitäpaitsi on tunnettu "presidentti Tison miehenä" ulkoasiainministeriössä, lausui tällöin seuraavaa:

Nykyään, jolloin niin paljon puhutaan Englannin ja Yhdysvaltain sotilaallisesta painostuksesta Italiaa vastaan, on huomattava - ministeri Polyak lausui -, ettei Euroopan haavoitettava kohta suinkaan ole Italia vaan Balkan. Ministeri Polyak lausui olevansa henkilökohtaisesti vakuutunut siitä, että jos Englanti ja Yhdysvallat, jotka ilmeisesti pyrkivät ajamaan Rommelin Afrikasta, tekevät hyökkäyksen Italiaan, niin siitä ei seuraa Italian luhistuminen, vaan tulevat italialaiset varmasti o m a l l a maaperälleen puolustautumaan urhoollisesti. Italialaiset eivät suinkaan ole niin huonoja sotilaita, kuin miksi heidät yleensä leimataan, sen sanoi ministeri Polyak kokeneensa maailmansodan aikana itävaltalais-unkarilaisena upseerina.

- Balkan sensijaan on Euroopan todellinen "Wundepunkt". Turkki noudattaa ovelasti odotuspolitiikkaa ja voi milloin hyvänsä asettua Englannin puolelle, sitä helpommin, kun minkäänlainen ideologinen asennoituminen Turkin taholta ei ole tässä esteenä. Bulgaria, jonka tehtävänä on varjioida Turkin eurooppalaista rajaa, ei varmastikaan pysty

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalle:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

estämään Turkin painetta. Rumanian nykyinen voima on myös kysymyksenalainen kaikkien joukkojen ollessa keskitettynä itään, ja Kroatia on sisäisesti aivan hajanainen. Mitä Unkariin tulee, ministeri Polyak ei sanonut mitään täsmällistä.

Maihinnousu Kreikassa, ministeri Polyak monesti korosti, muodostuisi todelliseksi vaaraksi. Saksa hallitsee suuremmoisesti nykyiset kaksi rintamaa idässä ja Afrikassa, mutta epäilyksenalaista on, ministeri Polyak lausui, kesittäisikö Saksa uuden suuren rintaman Balkanilla. Mitä Afrikan sotaan tulee, lausui ministeri Polyak käsityksensä kaiken riippuvan siitä, miten Saksan sukellusvenease pystyy toimimaan englantilais-amerikkalaisia kuljetuksia vastaan.

Ministeri Polyak lausui toivovansa, ettei Saksa häviäisi, koska se merkitsisi pahinta Slovakialle kuten Suomellekin. Viime heinäkuussa oli Sveitsin ulkoministeri ker-tonut min. Polyakille amerikkalaiselta taholta kuulleensa, että Yhdysvallat tulisivat Saksan voitettuaan myös pitämään huolen siitä, ettei bolsevismi leviäisi länteen. Min. Polyak lausui kuitenkin epäilevänsä, olisiko Yhdysvalloilla tähän tarpeellista voimaa.

V.a. asiainhoitaja:

Cauno Puustinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 30.

V. a. asiainhoitaja Puontauska.

7/12-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ nro 587/224.

Bratislava SSA 7 P:nÄ joulukuuta 1942.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY mo

VIITTAUS: D. U. M. / 19

40 230 Sal 42
16/12-42 - -
5. 840.

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 30.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ministeriölle poliittisen raporttinsa n:o
30: "Saksalainen lausunto Turkin ja Ranskan asen-
teesta".

V.a. asiansuostaja: *Jouko Vartiainen*
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

40 230 Sal 42

KIRJELMÄ nro 587/224.

Bratislava SSA 7 P:nÄ joulukuuta 1942.

16/12-42

5. 840.

VIITTAUS: N

P:nÄ KUUTA 19 P:TTY nro

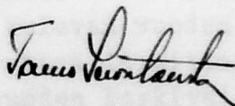
VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 30.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ministeriölle poliittisen raporttinsa n:o
30: "Saksalainen lausunto Turkin ja Ranskan asen-
teesta".

V.a. asiainhoitaja:

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ 16/12-42

40 230 Pal 42
Salainen.

RAPORTTI n:o 30.

Bratislava:ssa 7 p:nä joulukuuta 1942. 5. 640.

Asia: Saksalainen lausunto
Turkin ja Ranskan
asenteesta.

Sain tänään tilaisuuden pitkäköön keskusteluun tšekäläisen saksalaislehden "Grenzboten" päätoimittajan Fialan kanssa. Päätoimittaja Fiala, joka on syntyisin wieniläinen ja joka täällä käy tunnetusta sanomalehtimiehestä, on kuluvan vuonna tehnyt matkoja m.m. Norjaan, Ranskaan ja Italiaan, ja lähipäivinä hän lähtee 3 kuukauden matkalle Turkkiin.

Turkin asenteesta päätoimittaja Fiala mainitsi, että Turkin asenteenotolle ovat nyt ratkaisevat ajat edessä. Turkin ja Englannin välillä 20 vuodeksi tehty kromisopimus menee umpeen kuluvan vuoden päättyessä, ja senjälkeen pitäisi Turkin ryhtyä toimittamaan krominsa Saksalle sen kanssa kuluvan vuoden keskivaiheilla tehdyn sopimuksen nojalla. Olisi ihme, hra Fiala lausui, ellei Englanti pyrkisi vaikkapa väkivalloin estämään kromin kuljetusta Saksaan alueilta, jotka ovat Ankaran pohjoispuolella ja Mustanmeren rannikolla. Turkin johtavien piirien hra Fiala mainitsi olevan hyvin englantilaismielisiä, ja hän epäili, pystyisikö Turkin armeija edes tekemään vastarintaa Englannin Syyriassa olevalle kahdelle armeijalle ja Irakissa oleville joukoille. Hra Fiala korosti, että Turkin armeijan vahvuutta yleensä yliarvioidaan: lukumäärä on tosin suuri, Englanti toimittaa uudenaikaista aseistusta ja miehistö osaa ajaa tankeja, mutta se ei vielä merkitse, että armeija olisi myös niin taistelukelpoinen, kuin

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 2: A 4.

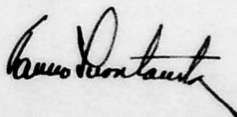
Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedotuksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotuksiin.

lukumäärä osoittaa, sillä itse asiassa Turkin armeijaa taistelukykelpoisuutensa puolesta voidaan verrata Italian armeijaan v. 1912.

R a n s k a n A f r i k a n taisteluista hra Fiala mainitsi, että amerikkalaisten joukkojen vahvuus Ranskan Afrikassa nousee nykyisin 200.000:een. Englantilaisia joukkoja Ranskan Afrikassa on vain vähän, ja liittoutuneisiin yhtyneiden ranskalaisten joukkojen luku nousee 6000 - 7000:een. - Hra Fiala tahtoi erikoisesti korostaa, ettei maihinnousu Ranskan Afrikassa itse asiassa tullut yllätyksenä Saksalle, koska Saksassa on aina oikein arvioitu ranskalaisten mentaliteetti, joka on valmis petokseen. Kuvaavana esimerkkinä ranskalaisten huonosta ymmärtämyksestä uutta Eurooppaa kohtaan hra Fiala mainitsi, että kun hän 2.10. keskusteli marsalkka Petainin sihteerin kanssa, tämä oli, selitelläkseen Ranskan vieroksuvaan asennetta Saksan suhteen, valitellut, että Saksa on ottanut Ranskalta Elsassin ja Lotringin ja suunnittelee pohjois-Ranskan muista maakunnista Bretagnea myöten jonkunlaisia germaanisii pikkuvaltioita ja kukaties ottaa Ranskalta lopullisesti koko Atlantin rannikon; jos Ranska ryhtyisi taisteluun Saksan rinnalla - laskelmoidaan nykyisin Ranskassa -, Ranska häviäisi sekä Euroopassa että menettäisi heti kaikki siirtomaansa Yhdysvalloille ja Englannille, mutta jos Ranska pysyisi erillään sodasta, menettäisi se tosin siirtomaansa tässäkin tapauksessa, mutta pelastaisi ainakin eurooppalaisen alueensa Englannin ja Yhdysvaltain voittaessa. Tällaista ajatustenjuoksua hra Fiala piti mahdottomana ja ranskalaisten mentaliteettia kuvaavana. Ranskalaiset suhtautuvat, hän lausui, kaikkeen, aivankuin he eivät olisi hävinneetkään sotaa, ja ymmärtävät tällöin täysin väärin Hitlerin lempeyden Ranskaa kohtaan.

V.a. asiainhoitaja:

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 31.

V. a. asioin hoitaja Suontauska.

7/12-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. *41 230 Pal 42*
16/12.42

KIRJELMÄ n:o *588/225.*

Bratislava SSA *7* P: NÄ joulukuuta *19 42. 5.* *240*

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA *19* P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 31.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen ra-
porttinsa n:o 31: "Saksalainen lehtimieslausunto
pohjoismaista".

V.a. asiantuntija: *Kauno Purkela*

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

41 230 Pal 42
Salainen.

RAPORTTI n:o 31.

16/12-42

Bratislava ssa 7 p:nä joulukuuta 1942.

5. 640.

Asia: Saksalainen lehtimies-
lausunto pohjoismaista.

Ollessani tänään sopimassa tšekäläisen saksalaislehden "Grenzboten" päätoimittajan Fritz Fialan kanssa Suomea koskevan artikkelin ja kuva-aineiston jatkuvasta toimitamisesta lehdelle päätoimittaja Fiala otti puheeksi mielialan Norjassa ja Ruotsissa sekä Suomen Saksassa nauttiman suosion. Kun hra Fialan mielipiteet edustavat saksalaisen sanomalehtimiehen vakaantunutta käsitystä ja perustuvat omakohtaisiin kokemuksiin hänen käytyään viime keväänä Norjassa, katson olevan syytä niistä tiedoittaa.

Suomesta hra Fiala lausui, että Suomen nauttima suosio Saksassa on ainutlaatuinen. Suomi on, hra Fiala lausui arvionaan, ainakin Tonavan saksalaisille ensimmäinen maa vieraista maista, ja Suomi sivuuttaa tässä suhteessa Italiankin ainakin etelä-Saksassa historiallisista syistä johtuen. Hra Fiala sanoi kuulleen Suomessa käyneiltä saksalaisilta sanomalehtimiehiltä, että Suomessa on paljon perehtymisen arvoista eikä suinkaan yksinomaan sotilaallisella alalla. Erikoisesti hra Fiala sanoi olevansa kiinnostunut suomalaisen työmiehen ajattelutavasta, josta, se kun asettaa oman maan kansainvälisyyden edelle, Keski-Euroopan työmiehellä on oppimista. - Saksalaisten Suomessa olevien joukkojen hra Fiala mainitsi varsinkin alussa saaneen kalliisti maksaa sen, että oli uskottu enemmän teknillisiin apuneuvoihin kuin suomalaiseen perehtyneisyyteen.

Muuten hra Fiala lausui, että saksalaisia sanoma-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksiministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

lehtimiehiä käy liian vähän Suomessa. Hänen lausunnostaan ei käynyt selville, oliko tämä vain hänen oma mielipiteensä, mutta näytti hra Fiala olevan perillä Suomen ja Saksan välisistä lehtimiesvierailuista.

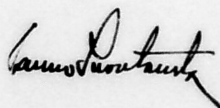
Norjalaisista hra Fialalla ei näyttänyt olevan korkeata käsitystä; hän lausui Englannin vaikutuksesta syntyneen meklari-ajattelutavan läpikotaisin turmelleen Norjan kansan.

Mitä ruotsalaisten mentäliteettiin tulee, hra Fiala luonnehti sen egoistiseksi ja saksalaisvihamieliseksi. Ruotsalainen on, hra Fiala lausui, yleisessä suhtautumisessaan eristäytynyt ja haluton uhrauksiin. Ruotsalainen esiintyy tällöin aivankuin pilvenpiirtäjähotellin toisen kerroksen asukas, joka kylläkin haluaa lähteä ensimmäisen kerroksen asukkaan, Saksan, kanssa vierailulle kolmannen asukkaan luo hotellin 30. kerrokseen, mutta ei sitä varten ensin laskeudu 1. kerrokseen, vaan odottaa 1. kerroksen asukkaan nousua ensin 2. kerrokseen. Tällä vertauksellaan hra Fiala tahtoi selittää, ettei Ruotsi ole halukas mihinkään uhrauksiin käydäkseen uuteen Eurooppaan.

Tanskaan hra Fiala ei lainkaan puuttunut.

Puolestani vältin ajatustenvaihtoa päätoimittaja Fialan esittämien mielipiteiden pohjalla.

V.a. asiainhoitaja:

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 840.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportin: 032.

V. a. asiainhoitaja Suontusta.

17/12-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 625/231.

42 230 Sal

42

Bratislava SSA 17 P.NÄ joulukuuta 1942. 28/12 42

VIITTAUS: N

P.NÄ KUUTA 19 P.TTY nro

5 C 40

VIITTAUS: D. U. M. / 19

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 32.

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen tie-
doituksensa n:o 32: "Slovakian talouselämän nyky-
tilanne".

V.a.asiainhoitaja:

Vilho Tuomi
Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 32.

Bratislava ssa 17 p:nä joulukuuta 1942.

Asia: Slovakian talouselämän
nykytilanne.

42 230 Sal 42
 28/12-42 - -

5 C₄₀

Slovakian talouselämä elää vieläkin suurelta osalta rauhanajan merkeissä eräistä sota-ajan rajoituksista huolimatta. Teollisuuden alalla investoimistoiminta, joka saa hyväkseen verohelpoituksia, on jatkuvasti vilkasta; rautatie- ja maantielaitosta kehitetään jatkuvasti, samoin puhelinverkostoa. Puuteollisuus on loppuvuonna saanut paremmin raaka-ainetta, ja vuori- ja rautateollisuus sekä tekstiiliteollisuus työskentelevät samassa laajuudessa kuin alkuvuonnakin, vaikkakin tekstiiliteollisuus kärsii suuresti raaka-aineen puutteesta. Ulkomaankauppa on jatkuvasti arvoltaan kasvanut. Kauppa Saksan kanssa, joka on yli 70% Slovakian koko ulkomaankaupan määrästä, ylittää tänä vuonna 7 miljardin rajan, ja erikoisesti on huomattava, että Slovakiaa huolestuttava clearingsaldo, joka on ollut yli 2 miljardilla aktiivinen Slovakian hyväksi, on viime aikoina jonkun verran pienentynyt Saksan lisätesissä tuontiaan Slovakiaan (m.m. tietyökoneita). Erikoisesti on syytä panna merkille, että Slovakia nykyään pyrkii lisäämään laivatonnistoaan hankinnoilla ulkomailta; kysymyksessä ovat laakapohjaiset jokialukset, joita tullaan saamiini tietojen mukaan tiedustelemaan m.m. Ruotsista.

Edellä hahmoteltuun kuvaan liittyy kuitenkin piirteitä, jotka tekevät Slovakian taloudellisen kehityksen kuvan vähemmän edulliseksi. Tavarahan puute vähittäiskaupassa käy yhä suuremmaksi; tässä suhteessa esim. Bra-

JAKELUOHJE:

.....

UE 3: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
 Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
 Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
 Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

tislavan kaupat tarjoavat aivan toisen kuvan kuin vuosi sitten. Kohonnut hintataso rasittaa varsinkin kaupunkien pieneläjiä. Mitä elintarviketilanteeseen tulee, voi sanoa slovakialaisten leivän olevan vielä leveätä; on kuitenkin huomattava, että niin oudoksuttavalta kuin se saattaakin kuullostaa ottamalla huomioon Slovakian aikaisemmat olot, rasvatilanne Slovakian kaupungeissa ei ole oikeastaan parempi kuin Suomessa. - Askettäin on virkamiehille päätetty maksaa uusi kalliin ajan palkankorotus.

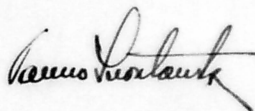
Myös kuljetuskysymys tuottaa vaikeuksia. Rautatievaunujen puute ilmenee teollisuuden eri aloilla. Slovakia ei ole saanut Saksalta tarpeeksi käytettäväkseen laivatonnistoa Rumaniaasta ostetun raakaöljyn tuontiin. (Olen suorasta lähteestä saanut kuulla, että kun Slovakia lähetti öljyjunan Rumaniaan hakemaan erästä ostettua öljyerää, vau-
nut katosivat paluumatkalla ja löytyivät lopulta Hampurista, mutta tyhjinä).

Erikoisesti on syytä panna merkille kehitys rahamarkkinoilla. Kehitys kuluvan vuoden lopulla ei ole enää ollut niin yhtenäinen, kuin se on jatkuvasti ollut kolmen viime vuoden aikana. Voi sanoa, että Slovakian rahamarkkinoilla on kuluneena syksynä ollut ensi kerran havaittavissa kireyttä. Tämä tulee ilmi rahalaitosten talletusten vähenemisessä ja talouselämän suuremmassa luoton tarpeessa. On ilmeistä, että Slovakian talouselämässä ja erikoisesti rahamarkkinoilla tulevat tästä lähtien jatkuvastikin näkymään ne finanssirasitukset ja sotataloudelliset suoritukset, joilla Slovakia osallistuu yhteisiin sotaponnistuksiin. Slovakian talouselämän rakenne ja ulkomaankaupan edullinen asema ovat tähän mennessä estäneet näitä ilmiöitä pääsemästä näkyviin.

Slovakian rahalaitosten talletukset ovat vähentyneet kuluvan vuoden elokuusta lähtien. Kaikkien rahalaitosten talletukset, jotka v. 1941 olivat 6.593 milj. kr., olivat viime elokuussa 7.152 milj., mutta ovat senjälkeen vähentyneet marraskuun loppuun mennessä 7.000 milj. kruunuun; talletusten määrä oli tällöin kuitenkin vielä 50% korkeampi kuin v:n 1938 lopussa.

Suomen ja Slovakian kauppasuhteiden kannalta on huomattava, että kehitys rahamarkkinoilla on tullut ilmi myös Slovakiasta tuotavain tavarain teknillisessä maksutavassa. Vielä alkuvuodesta Slovakian kansallispankki antoi verrattain helposti suostumuksensa siihen, että clearing-saldon ollessa aktiivinen Slovakian hyväksi slovakialainen viejä kuitenkin voi saada etukäteissuorituksen tavarastaan siten, että joku slovakialainen kauppapankki antoi ulkomaisen pankin vakuuksin akreditiiiviluottoa, kunnes maksu clearingitse voitiin suorittaa. Nyt Slovakian kansallispankki saamieni tietojen mukaan suhtautuu erittäin pidättyvästi tällaisiin maksujärjestelyihin, jotka ovat omiaan helpottamaan vientiä Slovakiasta ja lisäämään clearingsaldoja.

V.a. asiainhoitaja:

2

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 33.

V. a. asioinhoitaja Luontasa.

21/12-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

43 230 Sal 42

KIRJELMÄ n:o 631/235.

30/12-42

Bratislava SSA 21 P: NÄ joulukuuta 19 42.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

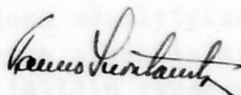
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 33:

"Slovakian osallistuminen sotaan."

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 33: "Slovakian osallistuminen sotaan".

V.a. asiantuntija:

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 33.

Bratislava ssa 21 p:nä joulukuuta 1942.

Asia: Slovakian osallistuminen
sotaan.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
43 230 Sal 42
30/12-42
5 C40

Huhuja Saksan Slovakialle esittämästä lisämobilisatiosta. Olen monellakin taholla ja myös diplomaattipiireissä kuullut kerrottavan, että Saksa on Slovakian hallitukselle esittänyt ajatuksen, että Slovakia mobilisoisi lisää itärintamaa varten. Slovakian presidentti Tiso on vastustanut lisämobilisatiota, mutta varapääministeri ja sisäministeri Machin sanotaan olevan sillä kannalla, että Saksalle olisi esitettävä jonkunlainen kompromissiratkaisu. Puolustusministeri kenraali Čatlos on presidentti Tison kannalla.

Kun vastaavanlaisia huhuja liikkui viime keväällä sotamarsalkka Keitelin käydessä täällä, sanottiin Slovakian hallituksen esittäneen ensimmäisenä edellytyksenä lisämobilisatiolle, että Saksassa olevaa slovakialaista työvoimaa palautettaisiin. Asia oli tällöin rauennut. Kuten tunnettua nousee Saksassa palvelevien slovakialaisten luku 100.000:een.

Mikäli tiedot Saksan esityksestä pitävät paikkansa, on Saksan kanta nyttemmin toinen kuin minkälaisena Saksan tšekäläinen lähettiläs ja sotilasasiamies esittivät sen viime syystalvella, vaikkapa nytkään ei ole kysymys mobilisatiosta täyteen määräänsä. He mainitsivat silloin, että Slovakia täyttää parhaiten paikkansa työrintamalla; sotilasasiamies perusteli tätä m.m. sillä, että slovakialaisia upseereita, jotka osittain ovat Tsekkoslovakian armeijassa palvelleita tai joilla on tsekkiläiset rouvat,

JAKELUOHJE:

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

UE 3: A 4.

vaivaa vielä useasti Tsekkoslovakian ajoilta peräisin olevat perinteet. - Puhtaasti slovakialainen upseeriaines on sen jälkeen tietysti jonkun verran lisääntynyt.

Tietoa Saksan esittämästä lisämobilisatiosta tavallaan vahvistaa se aikaisemmin tiedoittamani seikka, että täällä on äskettäin pantu alulle saksalaiseen kansanryhmään kuuluvien miesten vapaaehtoinen ilmoittautuminen SS-joukkoihin. - Tšekäläisellä saksalaispuolueella on muuten huolena se, että monet, jotka konjunktuurisyistä ovat lukeutuneet saksalaispuolueeseen, ovat nyt, kun vapaaehtoisin ilmoittautumisen pitäisi koskea kaikkia 17 - 35 vuoden ikäisiä miehiä, tulleet toisiin ajatuksiin kansallisuudestaan.

Kenraali Čatlosin asema. Täällä kerrotaan, että saksalaiselta taholta ei enää suhtauduta aivan yhtä myönteisesti kuin aikaisemmin puolustusministeri, kenraali Čatlosiin. Tämä johtuu siitä, että kenraali Čatlos ei tule henkilökohtaisista syistä hyvin toimeen muiden slovakialaisten kenraalien kanssa. Kaksi slovakialaista kenraalia, jotka ovat osoittautuneet hyviksi johtajiksi itärintamalla saaden m.m. saksalaiset korkeat kunniamerkit, on vetäytynyt syrjään, nim. kenraali Malár, joka on määrätty sotilas-asiamieheksi Roomaan, sekä kenraali Turanec, joka nykyisin oleskelee Bratislavassa. - Unkarin tšekäläinen lähettiläs on minulle maininnut, että niin miellyttävä kuin kenraali Čatlos muuten onkin, hän lienee kademiellinen.

Slovakialaisten joukkojen talvivarusteet. Slovakialaiset lehdet ovat julkaisseet selostuksen siitä, miten slovakialaiset itärintamalla taistelevat joukot on varustettu talvea vastaan. Kaikkiaan on 120.000 lampaanvuotaa muokattu turkiksiksi. Tästä määrästä 14.000 on peräisin Slovakiasta, 74.500 Bulgariasta ja 31.500 Turkista. Jokainen sotilas rintamalla on saanut säännöllisten varusteitensa lisäksi 2 paria lämpimiä alusvaatteita, sveaterin tai turkisliivit, villakäsineet, lapaset, rannikkaat, 2 suojamyssyä, 2 paria villasukkia, vatsanlämmittäjän, turkislakin, villalla vuoratut saappaat, 3 villapeitettä sekä aurinkolasit.

V.a. asiainhoitaja:

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 34.

V. a. asioinhoitaja Puontauka.

23/12-42.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 634/236.

Bratislava SSA 22 P: NÄ joulukuuta 1942.

VIITTAUS: N

P: NÄ KUUTA 19 P: TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ

44/230 Sal 42

30/12-42

5 C 40

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 34:

"Hallituskriisi Slovakiassa".

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioit-
tavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen ra-
porttinsa n:o 34: "Hallituskriisi Slovakiassa".

V.a. asiainhoitaja: *Paavo Suurtaival*

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 34.

44.230 Sal 42

Bratislava ssa 22 p:nä joulukuuta 1942. 30/12-42

Asia: Hallituskriisi

Slovakiassa.

Slovakiassa puhkesi viime viikolla äkillisesti hallituskriisi, josta kuitenkin julkisuudessa ei mitään mainita. Alkuviikolla jättivät sekä pää- ja ulkoministeri Tuka että varapääministeri, sisäasiainministeri Mach eroilmoituksensa. Kriisin syistä en ole vielä onnistunut saamaan yksityiskohtaisia luotettavia tietoja. Taustalla on tietenkin vastakohtaisuussuhde presidentti Tison ja mainittujen ministerien välillä.

On mahdollista, että kysymys lisämobilisatiosta, josta olen erikseen tiedoittanut, on osaltaan kärjistänyt tätä vanhaa vastakohtaisuussuhdetta. Ristiriidan aiheita sisältyy myös parlamentille viime viikolla jätettyyn budjettiesitykseen.

Kroatian uusi lähettäjä Lorkovic (Kroatian ulkoministerin vanhempi veli), joka viime viikolla teki ensi käyntinsä ulkoministeri Tukan luona, ja jonka vielä viikon lopulla piti jättää valtuuskirjansa presidentti Tisolle, matkustikin äkkiä Zagrebiin, nähtävästi tiedoittamaan ja siitä syystä, ettei käynnistä presidentin luona näyttäneet lähiaikoina tulevan mitään Tukan vetäytyttyä yksinkertaisesti pois hallitustehtävistään. Viime maanantaista (21.12) lähtien Tuka on jälleen ryhtynyt hallitustehtäviin, ja min. Lorkovicin pitäisi Kroatian lähetystösihteerin kertoman mukaan jättää valtuuskirjansa tällä viikolla.

Olen kuullut slovakialaiselta virkamiestaholta mainittavan, että siinä tapauksessa, että Tukan ja Machin

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....
.....

UE 2: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

erosta tulee tosi, uudeksi pääministeriksi tulee parlamentin puhemies Sokol, ulkoasiainministeriksi Berliinin lähettiläs Černák sekä sisäministeriksi joku kenraali.

Uusi budjettiehdotus kuvastaa niitä vaikeuksia, joissa Slovakian talouselämä ja varsinkin rahatalous nykyisin on, ja jotka johtuvat, kuten raportissani n:o 32 olen viitannut, suurelta osalta niistä finanssirasituksista ja sotataloudellisista suorituksista, joita Slovakian kannettavana on. Budjettiehdotuksen tulopuoli päättyy 2,5 miljardiin ja menopuoli 2,9 miljardiin, joten vaje on n. 380 miljoonaa kruunua. Kuluvan vuoden budjettiehdotuksessa vastaava vaje oli vain 181 milj; lisäys johtuu etupäässä menopuolen kasvusta. - Toisaalta voi nähdäkseni siihen mustamaalaukseen, jota parlamentissa ja muuallakin harjoitetaan valtiotalouden suhteen, sisältyä taktillisiakin näkökohtia, kun tahdotaan saada Saksa vakuutetuksi siitä, että Slovakian sotaponnistukset ovat jo huipussaan.

V.a. asiainhoitaja:

Kauno Kivimäki

W

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA: _____

Bratislavassa olevan tahetyksen raportti n:o 35.

V.a. asioinhoitaja Luontaus.

30/12-42.

BRATISLAVA

SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

2 240 Sal. 43

KIRJELMÄ nro 643/239.

Bratislava SSA 30 P:nä joulukuuta 19

13/1-43	12 -	
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
42.5.	640.	
N		

VIITTAUS:

P:nä KUUTA 19 P:TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

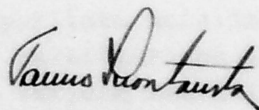
Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 35:

"Slovakkien ja tsekkien suhteista".

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 35: "Slovakkien ja tsekkien suhteista".

V.a. asiainhoitaja:

Lähetystöneuvos.

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.
RAPORTTI n:o 35.
Bratislava ssa 30 p:nä joulukuuta 1942.

2 240 Sal. 43
Salainen.

131-43	12 -	1111 -
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5.	840.	

Asia: Slovakkien ja tsekkien
suhteista.

Slovakkien ja tsekkien välillä viimeaikoina havaittavissa ollut läheneminen ei ole niinkään paljon ilmaus heimosukulaisuudesta, vaan enemminkin on täten ilmennyt panslavismi suppeammassa merkityksessä vain lisääntyneen saksalaisvihan nurja puoli. Lähentymistä helpottaa, että tsekit nykyään esiintyvät enemmän "tsekkoslovakkeina" kuin tsekkeinä. Benesillä henkilökohtaisesti näyttää olevan vähän kannatusta tsekkienkin piireissä.

Eräessä aikaisemmassa raportissa mainitsin, että slovakkien ja tsekkien suhteissa on havaittavissa lähentymistä. Tämän ilmiön lähempi tarkastelu tarjoaa määrättyä mielenkiintoa.

Voisi helposti otaksua, että slovakkien tuntema suopeampi mieliala Slovakiassa asuvia tsekkejä kohtaan (joita täällä vieläkin on n. 80.000) sekä tsekkejä kohtaan yleensä johtuisi jonkunlaisen heimoyhteishengen kasvamisesta kahden länsislaavilaisen heimon välillä. Kun eräät täköläiset lehdet ja varsinkin saksankieliset lehdet ovat kirjoittaneet slovakkien keskuudessa vielä vallitsevista - tuomittavista - panslavismin perimäjäänöksistä, ovat ne tällöin tarkoittaneet ensi sijassa sitä yhteishenkeä, joka vallitsee eräiden tsekkiläisten ja slovakialaisten piirien välillä; panslavis-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....

UE 3: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedotukselin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedotukselin.

mi, joka käsittäisi myös venäläiset, ei sensijaan näytä olevan ajankohtainen, vaikkakin slovakialaiselta taholta kuuleekin sellaisia lausuntoja, kuin että slovakialaiset tulevat itärintamalla venäläisen väestön kanssa paremmin toimeen kuin saksalaiset. - Epäilemättä tsekkien ja slovakien sukulaisuus helpottaa sitä lähentymistä, josta nyt on merkkejä olemassa, mutta oikeampaa lienee kuitenkin sanoa, että kasvanut heimoystävyyys tai panslavismi suppeammassa merkityksessä on ennemminkin vain saksalaisvihan nurja puoli, sillä lisääntynyt saksalaisviha on sittenkin ilmeisesti ollut lähentymisen pääasiallisena vaikuttajana. Mitä saksalaisvihaan tulee, mainittakoon sen syistä tässä yhteydessä vain, että sitä on ollut omiaan lisäämään suuren slovakialaisen yleisön keskuudessa varsinkin kiristynyt taloudellinen tila, joka täällä osoittaa jo monia todellisen pulan merkkejä, ja jonka tavallinen slovakki - voimakkaan liittolaispropagandan yllyttämänä - helposti käsittää vain Saksasta johtuvaksi.

Toisaalta on slovakien mielialan muuttumista suopeammaksi tsekkejä kohtaan ollut omiaan helpottamaan se, että tsekit nykyään esiintyvät sovinnollisesti enemmän tsekkoslovakkeina kuin tsekkeinä, s.o. myöntävät, että slovakialaiselle kansallisuudelle on "tulevassa Tsekkoslovakiassa" myönnettävä tasavertainen asema. On merkille pantavaa, että tri Benesin henkilökohtainen suosio tšekkiläisissäkin piireissä näyttää olevan vähäinen m.m. siitä syystä, että hän on liian vähän "tsekkoslovakialainen". Eräässä äskettäin pitämässään radiopuheessa Benes m.m. hyökkäsi entistä Tsekkoslovakian pääministeriä Hodzaa vastaan tämän julkaiseman kirjan johdosta syyttäen Hodzaa siitä, että tämä on tehnyt Amerikassa olevista slovakeista (yli 600.000), jotka eivät ole ilmoittautuneet vapaaehtoisiksi odotetussa määrässä, todellisen viidennen kolonnan. Eräät slovakialaiset lehdet ovat puuttuneet Benesin ja Hodzan väliseen riitaan, ja on kuvaavaa, että lehdet tällöin ovat kirjoittaneet Hodzasta melkein epäsuosiollisesti, vaikkapa tämä asennoituminen

tietenkin johtuu halusta päästä paremmin Benesin kimppuun.

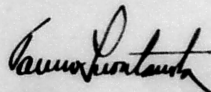
- Muuten ei Slovakian lehdissä, jotka käyvät melkein päivittäistä sanasotaa Benesin radiopropagandaa vastaan, tietenkään voi tulla ilmi mikään enentynyt ymmärtämys tsekkejä kohtaan.

Slovakiassa on jatkuvasti myytävänä runsaasti tsekinkielistä kirjallisuutta, myös uudempaa, ja tsekinkieliset filmit ovat täällä suosittuja. Tämäkin on omiaan helpottamaan tsekkiläisyystävällisen mielialan syntymistä, varsinkin kun slovakiankielinen kirjallinen tuotanto on suhteellisen rajoitettu.

Edellä mainittuja tsekkiläissympatioja ei tietenkään ole syytä niiden merkityksen suhteen yliarvioida. Haitallisinta nuorelle Slovakian valtiolle nykyhetkellä ehkä on, että "tsekkoslovakialaiset" muodostavat slovakien ja tsekkien lisäksi uuden ryhmän valtion enemmistönä olevan länsislaavilaisen väestön parissa lamaannuttaen osaltaan kansallisen yhteyden syntymistä, jota jo saksalainen ja unkarilainen väestöryhmä ehkäisevät tuntuvasti enemmän, kuin mitä näiden väestöryhmien lukumääräinen suuruus edellyttäisi.

On muuten merkillistä, että "tsekkoslovakialaisuus" saa, joskin vain ehdollisesti, kannatusta taholta, josta sitä ei odottaisi. Muuan tšekäläinen unkarilainen valitti minulle äskettäin unkarilaisten Slovakiassa kärsimää sortoa sanoen, että elleivät tšekäläiset unkarilaiset pääse takaisin Unkarin yhteyteen, parempi olisi, että Tsekkoslovakia jälleen syntyisi, koska Tsekkoslovakian piirissä unkarilaisten oli parempi olla. On syytä otaksua, ettei tämä mielipide ole yksinäinen ilmiö tšekäläisten unkarilaisten piirissä.

V.a. asiainhoitaja:

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 640.

ASIA:

Bratislavassa olevan lähetystön raportti n:o 36.

V. a. asiainhoitaja Puontanosta.

31/12-42.

3 240 Sal. 1943

BRATISLAVA SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RYHMÄ	OSASTO	ASIA
13/1-43	5.	840

KIRJELMÄ nro 646/240.

Bratislava SSA 31 P:nÄ joulukuuta 1942.

VIITTAUS: N

..... P:nÄ KUUTA 19 P:TTY nro

VIITTAUS: D. U. M. / 19

..... Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Poliittinen raportti n:o 36:

"Hallituskriisi Slovakiassa II".

Lähetystö toimittaa oheisena kunnioittavasti ulkoasiainministeriölle poliittisen raporttinsa n:o 36: "Hallituskriisi Slovakiassa II".

V.a. asiainhoitaja: *Kaarle Penttinen*
Lähetystöneuvos.

Bratislava SSA OLEVA LÄHETYSTÖ ^{3 240 Sal. 43} 13/1-43 - Salainen.
RAPORTTI n:o 36.
Bratislava ssa 31 p:nä joulukuuta 1942. 5. 640.

Asia: Hallituskriisi
Slovakiassa II.

Hallituskriisi, josta tiedoitin raportissa n:o 34, on ratkennut siten, että pää- ja ulkoministeri Tukan sekä varapääministeri ja sisäministeri Machin eropyyntöjä ei hyväksytty. Hallituksen piirissä vallitseva skisma on siten taas kerran saatu ainakin ulkonaisesti selvitetyksi. Kriisin lähimpänä aiheena on ollut ministeri Machin ja puolustusministeri Čatlosin välillä syntynyt erimielisyys. Olen kuullut, että ministeri Mach oli ryhtynyt omin päin neuvottelemaan vapaaehtoisten Hlinka-kaartilaisten lähettämistä itärintamalle (min. Mach on presidentti Tisoa lähinnä seuraava mies Hlinka-kaartin johdossa) sekä antanut joitakin lupauksia lähetettävän joukon suuruudesta; Hlinka-kaartilaisille osoitettu kehoitus ilmoittautua vapaaehtoisiksi on kuitenkin jäänyt melkein tuloksettomaksi (ilmoittautuneiden luku oli vain 67). Oli tämän ministeri Machin oma-aloitteisuutta koskevan tiedon todenperäisyyden laita miten tahansa, joka tapauksessa on kriisin synty ollut samanlainen kuin jo monesti aikaisemmin: presidentti Tison suunnan kannattajat ovat käyttäneet hyväkseen jotakin aihetta suunnatakseen ankaran arvostelun ministeri Machia ja ministeri Tukaa vastaan.

Rumanian lähetystöstä peräisin olevan tiedon mukaan Saksa on tälläkin kertaa, kuten viime vuoden keväällä, neuvonut maltillisuuteen sekä korostanut ministerivaihdosten epäsuotavuutta nykytilanteessa. Tämä Saksan kanta ei merkitse sitä, että Saksan taholta oltaisiin sata-

JAKELUOHJE:

.....
.....
.....
.....

UE 9: A 4.

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksiministeriöille.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

prosenttisesti tyytyväisiä Tukaan ja Machiin. Olen kuullut saksalaiselta taholta useasti lausuttavan, että Tuka ja Mach ovat ajaessaan autoritäärisen hallitustavan toteuttamista Slovakiassa tahtoneet olla kansallissosialistisempia kuin Saksan kansallissosialistit itse ottamatta lainkaan huomioon paikallisia olosuhteita. Tämä ei suinkaan ole tarkoituksena, selitetään saksalaiselta taholta, "Saksan kansallissosialismi antaa Slovakian kansalle vain koetellut ulkonaiset puitteet ja päämäärän. Mutta uuseurooppalaisen maailmankatsomuksen puitteissa, jonka kaikki Euroopan kansat ennemmin tai myöhemmin omaksuvat, jää yksityisten kansojen asiaksi muodostaa ja kehittää omia laitoksiaan, positiivisia ominaisuuksiaan ja arvojaan ja siten saattaa kukoistukseen niiden yksinään ratkaiseva luonnonmukainen kykeneväisyys omalla kansallisella pohjalla" (lainaus on saksalaisryhmän äänenkannattajan "Grenzboten" 1.1.43 julkaisemasta kirjoituksesta). Perimmiltään Tukaa ja Machia vastaan saksalaiselta taholta kohdistunut arvostelu johtuu siitä, että Tukan ja Machin ajaman "kansallissosialismin" sekä presidentti Tison kannattajien ajaman, niinikään johtajaperiaatteeseen nojautuvan "tisoismin" välisessä kilvoittelussa "kansallissosialismi" on jäänyt pahasti tappiolle, mikä tappio ei ole ollut vain henkilökohtainen, vaan on samalla merkinnyt karhunpalvelusta kaiken saksalaisuuden populariteetille.

Täällä on jatkuvasti se käsitys, että presidentti Tiso nauttii suurta henkilökohtaista arvontoa Saksassa.

V.a. asiainhoitaja: *Raimo Puotinen*